

EIGEN KOERS

**JONG N-VA CONGRES - 29 & 30 OKTOBER - ANTWERPEN
DEFINITIEVE TEKSTEN**

INHOUDSTAFEL

ALGEMEEN

DANKWOORD - p.4

TERUGSMIJTER - p.5

CONGRESBUNDEL - p.6-7

COLOFON - p. 60

COMMISSIES

COMMISSIE ONAFHANKELIJKHEID - p.8-13

COMMISSIE WELZIJN - p.14 - 25

COMMISSIE EUROPA - p.26 - 35

COMMISSIE JUSTITIE & VEILIGHEID - p.36 - 47

COMMISSIE ECONOMIE - p. 48 - 59

VOORWOORD

Glen De Waele

Congresvoorzitter

Lieve vrienden,

Welkom in het Felix Pakhuis in Antwerpen voor de laatste etappe van ons Jong N-VA Congres 'Eigen Koers'. Een rit die ondertussen al een kleine twee jaar duurt. We staken de koppen bij elkaar, klopten vijf unieke thema's af, hielden lezingen met partijkopstukken van de moederpartij, vormden vervolgens commissiegroepen en gingen aan het schrijven van de resoluties. Hier kwamen maar liefst meer dan 350 amendementen op.

Ergens midden in dat traject kwamen we, op een congrescommissie die toen nog noodgedwongen digitaal plaatsvond, op de inventieve naam 'Eigen Koers'. Een titel die op het eerste gezicht verwijst naar hét oerthema van de Vlaamse cultuur, de sport van de échte Flandriens: de wielersport. Maar die Koers is veel meer dan een loutere verwijzing naar de Vlaamse (sport-)cultuur. We benadrukken er bovendien mee dat wij als jongerenpartij met deze congresbundel vooral onze eigen mening uitdragen. Los van zuilen, mutualiteit, vakbond of moederpartij. Wij stippelen onze 'Eigen Koers' uit.

Want laat dat nu juist de voornaamste insteek zijn waarom we dit congres organiseren. Zodat jij jouw ongezouten mening kan geven. Vergis je dus niet. Het is niet omdat de congrescommissie van Jong N-VA deze resolutiebundel heeft samengesteld, dat je het hiermee eens moet zijn. Vandaag en morgen is het aan jou om mee te denken en zo onze koers mee te bepalen. Een koers die ons de politieke richting zal aanwijzen voor de komende vier jaar. Onderschat dus allermist de kracht van je individuele stem in dit verhaal. Jij kan straks mee helpen om die koers in de, voor jou, juiste richting te buigen.

Ik ben dan ook enorm vereerd dat ik, samen met mijn congresondervoorzitter Simon De Decker, het congresweekend in goede banen mag leiden. Ik denk dat ik voor ons beiden mag spreken dat het congrestraject een unieke maar niet te onderschatten rit was. Eentje met de nodige cols, sommige vaak zelfs 'buiten categorie'. Gelukkig konden we tijdens deze toer rekenen op de ruggensteun van onze fantastisch geëngageerde leden. Mensen met enorm veel kennis van zaken, en dit ondanks hun jeugdige leeftijd. Het is dankzij het ontdekken van deze inhoudelijke talenten dat ik met het hand op het hart kan zeggen dat de toekomst van onze partij in goeie handen is. Ik heb dan ook het volste vertrouwen in de kwaliteit van onze, straks afgeklopte tekst.

Ik wil daarom besluiten met een welgemeende dankbetuiging aan iedereen die de afgelopen twee jaar heeft meegewerkt aan het welslagen van ons 'Eigen Koers' Congres, dankjewel!

En nu op naar een fantastisch congresweekend!

TERUGSMIJTER

CONGRESWIJZER

WEGWIJS IN DEZE BUNDEL

De congresbundel is opgebouwd rond vijf hoofdstukken: onafhankelijkheid, welzijn, Europa, justitie & veiligheid en economie. De hoofdstukken bevatten verschillende resoluties die thematisch zijn gebundeld.

Per resolutie vindt u de oorspronkelijke ontwerptekst waarin, in voorkomend geval, alle formele amendementen reeds zijn opgenomen. De ontwerptekst wordt gevolgd door alle ontvankelijke amendementen op deze resolutie. De indiener krijgt op het congres de kans om zijn/haar voorstel van amendement te verdedigen en ter stemming voor te leggen.

Amendementen die niet werden verwerkt in de aangepaste voorstellen van de congrescommissie blijven vanzelfsprekend gelden. De indiener krijgt op het congres de kans zijn voorstel te verdedigen en ter stemming voor te leggen.

HOE WE VERDER WERKEN

De bespreking van de congresbundel verloopt zoals bepaald in het congresreglement. Iedereen kan zijn/haar amendement verdedigen tijdens de commissievergaderingen. Gelet op het bijzonder hoge aantal amendementen zal de spreektijd daarbij strikt worden bewaakt.

Na de bespreking zullen de resoluties en de amendementen ter stemming worden voorgelegd:

- over de ontwerp-resolutie: wanneer een 2/3 meerderheid voor stemt, vervallen alle bijhorende amendementen;
- over een amendement: wanneer een 2/3 meerderheid tegen stemt, vervalt het amendement definitief. Wanneer een 2/3 meerderheid voor stemt, vervallen alle niet-compatibele amendementen.

Na de discussies bereidt de congrescommissie de plenaire sessie van zaterdagavond voor. Op deze plenaire slotzitting worden de laatste versies van de resoluties besproken. Wie een amendement indiende, krijgt de kans om zijn/haar voorstel kort te verdedigen indien dit amendement niet vervallen is in commissie doordat:

- de ontwerp- of compromis-resolutie met 2/3 van de stemmen werd goedgekeurd;
- een niet-compatibel amendement met 2/3 van de stemmen werd goedgekeurd;
- het amendement in kwestie met 2/3 van de stemmen werd afgekeurd.

Daarna volgt de stemming:

- over een resolutie van de congrescommissie: wanneer een gewone meerderheid voor stemt, vervallen alle bijhorende amendementen;
- over een amendement: wanneer een gewone meerderheid tegen stemt vervalt het amendement;
- er wordt niet gedebatteerd over resoluties waarop geen amendementen werden ingediend of over resoluties en amendementen die met 2/3 van de stemmen goedgekeurd werden. Zij worden gebundeld gestemd.

Tijdens de plenaire zitting op zaterdagavond stemt het congres over het geheel van de tekst.

HOE DE AMENDEMENTEN LEZEN

Vervanging van een resolutie:

Indien het amendement een geheel andere tekst krijgt, en dus de bestaande resolutie vervangt, zal de hele tekst van het amendement roodgekleurd zijn.

Voorbeeld: Jong N-VA pleit voor een onafhankelijk Vlaanderen.

Toevoegde zin aan een resolutie:

Indien er een toevoeging is aan een resolutie, wordt in het amendement met '[...]' verwezen naar de resolutie. De toevoeging staat dan in het rood voor, na of tussen de haakjes.

Voorbeeld: [...] Daarom pleit Jong N-VA voor een onafhankelijk Vlaanderen.

Schrapping van een resolutie:

Als iemand vraagt om een resolutie te schrappen, dan is de tekst om dit aan te duiden bij het amendement: "Schrappen van de resolutie."

Toevoeging in de resolutietekst:

Als iemand een inhoudelijke toevoeging wil doen in een zin, dan zal de zin gequote worden met in het rood de toevoeging. Net zoals hierboven zal het deel tekst waar niets vervangen wordt, aangeduid worden met '[...]'.
Voorbeeld: Jong N-VA pleit vanaf 2024 voor een onafhankelijk Vlaanderen. [...]

Schrapping en vervanging binnen een resolutie:

Het kan zijn dat iemand niet akkoord gaat met de bewoording, en deze bijgevolg graag wilt aanpassen. Het deel dat het lid graag geschrapt ziet, wordt in het rood en doorlijnd aangeduid met daarbij in het rood de toevoeging.

Voorbeeld: [...] Daarom pleit Jong N-VA onmiddellijk vanaf 2024 voor een onafhankelijk Vlaanderen. [...]

ONAFHANKELIJKHEID

INLEIDING

Vlaanderen is “een democratische en sociale rechtsstaat en vormt een natie met een eigen taal en cultuur, met een democratische politieke traditie en met respect voor de lokale autonomie, het private initiatief en het verenigingsleven. Het heeft in zijn rechtsorde een systeem van rechten en plichten opgezet en een basisstructuur om samen te leven in solidariteit, in een streven om iedereen die in Vlaanderen leeft een menswaardig bestaan aan te bieden”, lezen we in het ontwerp van het Handvest voor Vlaanderen (2012). Maar de natievorming van Vlaanderen is nog niet af. Het is tijd voor een volgende stap richting meer soevereiniteit en zelfbeschikking.

Vlaanderen kent een politieke gemeenschap met een eigen vlag en volkslied, een gedeelde taal, een gedeeld verleden, een gedeelde cultuur, een gedeeld grondgebied en een gedeelde publieke opinie. Als goede rentmeester willen we, steunend op onze tradities, bouwen aan een inclusief nationalisme en patriottisme. Patriottisme en nationalisme wapenen ons tegen de uitdagingen van deze tijd: klimaat, globalisering, individualisering, digitalisering, migratie, pandemieën et cetera.

Met deze tekst beroepen wij ons op het zelfbeschikkingsrecht der volkeren. Het recht, onderschreven door de Verenigde Naties, van volkeren om te beslissen tot welke staat ze behoren en onder welk bestuurlijk gezag ze vallen.

Deze tekst is slechts een gids, een leidraad. De resoluties die u in deze tekst leest, zijn nog maar het begin richting de ontvoogding van Vlaanderen.

VLAANDEREN

1.1 De onafhankelijke republiek Vlaanderen is het belangrijkste doel van Jong N-VA. Dit zien we als het resultaat van een voortgezette democratische evolutie. Bijvoorbeeld door een grondwetswijziging, door een onafhankelijkheidsverklaring vanuit het Vlaams Parlement, of andere democratische middelen.

1.2 We richten onze blik op de toekomst en trekken lessen uit het verleden. Daarom stellen we de Belgische antidemocratische grendels waaronder de demografische ondervertegenwoordiging van Vlamingen in het federaal parlement, de ondemocratische ondervertegenwoordiging van Vlamingen in de federale regering en in alle federale bestuursorganen en instituten, de marginalisering van het Nederlands in Brussel, de verfransing in de Vlaamse Rand, de taalfaciliteiten en de geldtransfers aan de kaak.

1.3 We zien Wallonië, net als andere Europese landen als een potentiële partner voor constructieve samenwerking met een onafhankelijk Vlaanderen, binnen een democratisch Europees kader. Nederland beschouwen wij als bevoorrechte partner. Regio's binnen Europa hebben het recht om op democratische wijze voor onafhankelijkheid te kiezen en deel uit te blijven maken van de Europese Unie (EU).

1.4 De onafhankelijkheid van Vlaanderen dient zowel de democratische vrijheid als de bescherming van het Nederlandstalige taalgebied en Brussel. Vlaamse emancipatie geldt zowel bestuurlijk, cultureel en financieel.

ZELFBESCHIKKINGSRECHT

1.5 We onderschrijven volmondig het principe dat ieder volk ter wereld recht heeft op zelfbestuur binnen een eigen staat. Het zelfbeschikkingsrecht der volkeren is voor ons een kostbaar goed. Elk volk verdient de politieke vrijheid om haar eigen toekomst te kiezen, zoals dat hoort in een democratie.

We komen op voor de democratisch legitieme belangen van alle staatloze volkeren in Europa én daarbuiten. We zien het zelfbeschikkingsrecht als basis van de internationale wereldorde. We onderschrijven artikel 73, hoofdstuk XI van het Handvest van de Verenigde Naties betreffende niet-zelfbesturende gebieden.

HET BELGISCHE FALEN

1.6 België verkeert in de structurele onmogelijkheid om in haar beleid de wensen van de verschillende bevolkingsgroepen te verzoenen. Omwille van de institutionele grendels kan België onvoldoende anticiperen op de – steeds meer tegengestelde – behoeften en noden van de Vlamingen en Franstaligen. Dit leidt tot het land van stilstand. Zelfbeschikkingsrecht voor de gemeenschappen biedt de democratische vrijheid om het beleid voeren dat die gemeenschap wenst.

BRUSSEL

1.7 Brussel maakt als hoofdstad onlosmakelijk en integraal deel uit van Vlaanderen. Om zowel aan haar noden als haar opportuniteiten te beantwoorden moet de institutionele inrichting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten gronde hervormd worden. Brussel als gewest is een historische vergissing, tijd om die recht te zetten.

Brussel heeft recht op een beleid op maat van één miljoen inwoners. We zijn voorstander van het laten samensmelten van de 19 gemeenten tot één volwaardige Vlaamse stad met niet zes maar één politiezone en één OCMW. Gezien de financiële afhankelijkheid van Vlaanderen is het noodzakelijk dat Brussel behoorlijk bestuurd wordt naar Vlaams model.

1.7bis Onderwijs is het voornaamste middel om Brussel een Vlaamse stad te laten blijven en de positie van de Vlaming in Brussel zelfs te versterken. Daarom moet er meer geïnvesteerd worden in Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Dit onderwijs moet georganiseerd worden vanuit de Vlaamse gemeenschap waarin Brussel vertegenwoordigd is en niet vanuit de VGC.

TERRITORIALITEIT

1.8 De huidige grenzen van het Vlaamse gewest en Brussel vormen de grenzen van een toekomstig onafhankelijk Vlaanderen. De grenzen zijn duidelijk, helder en bevatten geen uitzonderingsregimes.

1.9 Een gemeenschap is een groep mensen die op een bepaalde locatie wonen, leven en onderling met elkaar verbonden zijn. Ze delen hetzelfde grondgebied, dezelfde taal en dezelfde waarden en normen die als normatieve grondslag gelden.

Nabuurschap is het installeren van een consensus van medeverantwoordelijkheid met respect voor het gedeelde territorium. Als gemeenschapsdenkers geloven wij in gedeelde waarden en normen als sokkel van een gedeelde identiteit die de basis vormt voor solidariteit en democratie.

FACILITEITEN

1.10 We schaffen de faciliteiten af.

REPUBLIEK

1.11 Koning Filip van België moet het laatste ondemocratisch staatshoofd zijn van het land. Zolang België in zijn huidige vorm bestaat, wordt de rol van protocolair Belgisch staatshoofd waargenomen door de Kamervoorzitter. De koninklijke familie wordt uit haar functies ontslagen en verliest de adellijke titel. Er worden geen erfelijke adellijke titels meer toegekend.

1.12 Het onafhankelijk Vlaanderen dat wij voor ogen hebben is een parlementaire republiek met een rechtstreeks verkozen president.

TRANSFERS

1.13 De huidige transfers ondermijnen het sociaal weefsel en zijn op de lange termijn voor niemand goed. De transfers moeten daarom zo snel mogelijk worden afgeschaft.

1.14 Indien in tussentijd enige vorm van solidariteit moet blijven bestaan, zal die voorwaardelijk zijn. Er kan geen sociale zonder politieke solidariteit zijn. Een draagvlak creëer je niet in het verborgene, maar vereist klaarheid.

Deze solidariteit zal georganiseerd worden op grond van onderhandelingen die de instemming van elke deelstaat vereisen, waarbij de voorkeur gegeven wordt aan leningen. Giften behoren tot de uitzondering. Een resultaatsverbintenis en een rapportage over de besteding en het rendement van de aangewende middelen zijn nodig.

1.15 Met de vrijgekomen middelen van de transfers kunnen we eindelijk investeren in wat echt belangrijk is: de wachtlijsten in de zorg, justitie, politie, patrimonium, onderwijs, de Vlaamse welvaart én kunnen we de belastingen verlagen.

SCHEIDING DER MACHTEN

1.16 De scheiding tussen de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht is absoluut. Deze scheiding mag niet doorkruist worden door de macht van andere instanties zoals middenveldorganisaties en politieke partijen.

1.17 Het parlement functioneert onafhankelijk. De volksvertegenwoordigers die er zetelen dienen de vrijheid te hebben om naar eigen inzicht te stemmen of voorstellen te doen. Parlementsleden vertegenwoordigen de hele natie en niet alleen hun eigen achterban. De verzuiling is niet meer van deze tijd.

1.18 Het is tijd om het sociaal overleg de 21e eeuw binnen te loodsen, zonder gepolitiseerde vakbonden.

SECULARISME

1.19 De scheiding tussen geloof en staat is onaantastbaar.

1.20 We vertrekken vanuit het neutraliteitsbeginsel in de publieke sfeer. Bijgevolg zijn religieuze regels te allen tijde ongeschikt aan burgerlijke wetten. De overheid moet ingrijpen wanneer bepaalde groeperingen zich hier niet aan houden. Radicalisering en aanzetten tot geweld wordt te allen tijde bestreden, alsook haatspraak wanneer dit duidelijk aanzet tot geweld.

1.21 Het subsidiëren van levensbeschouwingen dient op basis van vrijwilligheid en aanhorigheid tot een bepaalde levensbeschouwelijke gemeenschap te gebeuren naar analogie met de Duitse Kirchensteuer en niet met gemeenschapsgeld.

OMVANG STAATSAPPARAAT

1.22 Een slagkrachtige overheid focust zich op haar kerntaken. De overheid organiseert zich subsidiair en grijpt niet onnodig in in de privésfeer van de burgers.

1.23 Wat de exploitatie van commerciële activiteiten betreft, zetten we zoveel mogelijk in op publiek-private samenwerkingen waarbij de overheid het gewenste einddoel vooropstelt en zich niet minimaal met de uitwerking. De overheid kan via de overeenkomst kwaliteitseisen afdwingen.

INTERNE STAATSHERVORMING

1.24 Een onafhankelijk Vlaanderen moet efficiënt met haar middelen omgaan. De bestuurlijke verrommeling binnen Vlaanderen moet gerationaliseerd worden tot één tussenniveau ter ondersteuning van de lokale overheden. De provincies voldoen niet meer aan deze noden en moeten verdwijnen.

1.25 We pleiten voor een efficiënte dienstverlening naar de burger toe. Verplichte fusies zijn ondemocratisch. We moeten fusies stimuleren door sterke financiële aanmoediging. Per gemeenteraadsverkiezing kan er een gemeentelijke volksraadpleging gebeuren over fusies die door de Vlaamse regering zijn voorgesteld.

POLITIEK SYSTEEM

1.26 Een onafhankelijk Vlaanderen kent een eenkamerstelsel. We kiezen voor het 'Mixed-member proportional representation' systeem ter verdeling van de zetels.

We organiseren kleinere arrondissementele kieskringen om de politiek dichterbij de burger te brengen en ervoor te zorgen dat iedereen een "eigen" parlementslid heeft. Daarnaast willen we ervoor zorgen dat kleine politieke formaties en kandidaten ook verkozen kunnen worden.

1.28 We pleiten voor een volwaardige Vlaamse democratie, weerspiegeld in een Vlaams Parlement met 124 volksvertegenwoordigers.

1.29 We willen het electorale systeem aanpassen waarbij het signaal van de kiezer zich versterkt vertaalt in de zetelverdeling. Daarnaast kan het niet de bedoeling zijn dat kleine, noodzakelijke uitdagers van de machthebbers bij voorbaat uitgesloten worden. Het systeem moet in die zin aangepast worden. We schaffen de lijststem en de opvolgerslijst af.

1.30 Bij gemeenteraadsverkiezingen moet het kiessysteem Imperiali vervangen worden door het kiessysteem D'Hondt.

1.31 Democratie moet de huidige participatie vervangen door het monopolie van politieke partijen op lijstvorming te doorbreken.

1.32 De partijfinanciering zoals die vandaag bestaat is te genereus en vrijblijvend. Deze kan en moet drastisch verlaagd worden. De verdeling van deze middelen gebeurt proportioneel volgens de kiesuitslag. Een deel van de partijfinanciering moet voorbehouden worden voor inhoudelijk werk en ter bevordering van de democratie.

INLEIDING

Volgens de World Health Organisation is geestelijke gezondheid "een toestand van welzijn waarin het individu zich bewust is van zijn of haar bekwaamheden, de gewone stress van het leven aankan, productief en renderend kan werken, en in staat is een bijdrage te leveren tot zijn of haar gemeenschap."

België is een land dat sinds oudsher moeilijkheden ondervindt om z'n geestelijke gezondheidszorg evenwaardig te maken aan de fysieke gezondheidszorg. In Vlaanderen is het geloof in het medisch model sterk. Daardoor is er een bepaald stigma op vlak van psychisch welzijn en het logische gevolg hiervan zijn de ondermaatse budgetten die hierin geïnvesteerd worden. De ellenlange wachtlijsten en de buitenproportionele aantallen medicatie die voorgeschreven worden zijn hier spijtige getuigen van.

Naarmate de coronacrisis vordert, stijgt het aantal berichten in de media over huiselijk geweld, alcoholmisbruik, eenzaamheid en andere psychologische problemen. Eens deze gezondheids crisis achter ons ligt, zal de druk op onze ziekenhuizen en onze zorgverleners hopelijk afnemen. De professionals die werken rond mentale gezondheid zullen dan pas de golf aan patiënten over zich krijgen. Zij zullen, of ze het nu willen of niet, de nieuwe "helden van de zorg" worden. Meerdere studies publiceerden al de gevolgen van de quarantaine en de daarbij horende isolatie op mentale gezondheid. We zien een toename van stress, angst, onzekerheid, tekort aan veiligheidsgevoel en angst om besmet te worden, sociale isolatie en eenzaamheid. Hulpbronnen worden grotendeels gelimiteerd en klassieke copingsmechanismen, zeker die die op de aanwezigheid van anderen leunen, verdwijnen maanden aan een stuk. Ook rond het mentaal welzijn van jongeren wordt er aan de alarmbel getrokken.

Het welzijnsbeleid in Vlaanderen is in pandemie-vrije tijden niet klaar om de toestroom aan psychologische klachten en uitdagingen op te vangen, laat staan na een crisis als deze. De eerstelijns hulp zoals we dat in Nederland kennen, schiet in Vlaanderen stevig tekort. Mensen komen, ook met banale klachten, in de meer gespecialiseerde tweede lijn van onze hulpverlening terecht waar ze vaak geconfronteerd worden met hoge prijzen of lange wachttijden. Doordat er overleg met maar liefst negen (!) ministers nodig is blijven de broodnodige veranderingen uit.

Er is nog heel wat werk aan de winkel willen we het niveau van ons psychisch welzijnsbeleid op gelijke voet zetten met onze fysieke hulpverlening. Er zal eerst en vooral meer geld nodig zijn, maar meer geld besteden aan geestelijke gezondheidszorg hoeft geen meerkost te zijn. Niets doen heeft zowel maatschappelijk als financieel een meer gepeperde rekening. Een bevolking die geestelijk gezond is heeft immers een betere levenskwaliteit. Een betere levenskwaliteit vertaalt zich dan weer in een grotere productiviteit en hogere belastinginkomsten.

Met dit document gaan we de uitdaging aan om antwoorden te bieden op bovenstaande bedenkingen. We starten bij het optimale kader dat onze gezondheidszorg moet aannemen, om uiteindelijk te eindigen bij een specifieke problematiek die we verder uitdiepen. Op macroniveau concentreren we ons op de organisatie van de geestelijke gezondheidszorg, op mesoniveau suggereren we verbeteringen qua primaire preventie, op microniveau staan we stil bij verslaving.

1. ORGANISATIE VAN DE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG

HET COMMUNAUTAIRE LUIK

Om van geestelijke gezondheidszorg een topprioriteit te maken op beleidsniveau moeten de structuren dringend aangepakt worden. Momenteel beslissen zes regeringen, zes parlementen en zeven verantwoordelijke ministers, elk met hun eigen visie (en partijkleur). Deze complexe staatsstructuur zorgt voor onnodige kosten voor de sector én de overheid. Dit versnipperd beleid moet efficiënter. Wie betaalt, bepaalt en legt er verantwoording voor af.

2.1 Om een efficiënt welzijnsbeleid te voeren, worden alle gerelateerde bevoegdheden en financiële middelen overgeheveld naar de deelstaten. Dit is inclusief het heffen van belastingen om dit beleid te financieren.

2.2 Zolang het Belgische model in voege blijft, dienen de deelstaten evidence-based te werk te gaan. Hier voert een onafhankelijke commissie controle op uit, waardoor er ook verantwoording dient afgelegd te worden. Als cijfermatig blijkt dat een regio stelselmatig initiatieven promoot die niet evidence-based zijn en het beleid niet wordt bijgestuurd, dan kan een afname van de financiële solidariteit plaatsvinden. Op deze manier responsabiliseren we de deelstaten wat hun welzijnspolitik betreft.

GETRAPTE ZORG

Getrapte zorg wil zeggen dat de behandeling in verhouding dient te zijn tot de zorgbehoefte van de patiënt. De World Health Organisation (WHO, 2009) stelt getrapte zorg voor als een piramide. Zorg met een lage specialisatie en een lage kostprijs heeft een hoge beschikbaarheid.

Zorg met een hoge specialisatie, anderzijds, heeft een hoge kost en zou daarom slechts voor zij die het echt nodig hebben beschikbaar moeten zijn.

In België staat de piramide op zijn kop. Na koploper Japan volgt België met 1,37 psychiatrische bedden per 1.000 inwoners. Het gevolg is een kostelijke en slecht toegankelijke zorg. In wat volgt gaan we dieper in op de problemen in de verschillende lijnen.

2.3 Momenteel gaat er 6% van het gezondheidszorgbudget naar de geestelijke gezondheidszorg. Wij hanteren de OESO-richtlijn die stelt dat 10% van het gezondheidsbudget naar de geestelijke gezondheidszorg moet vloeien, als absolute minimum.

2.4 Om in deze transitie naar minder 3e lijn en meer 1e lijn te slagen willen wij een tijdelijke verhoging (boven de 10%) van het totale gezondheidszorgbudget om te investeren in de eerste lijn.

De 0e lijn bestaat uit vrijwillige initiatieven. Hier is vanuit de overheid weinig tot geen budget voor voorzien. Desondanks maken deze initiatieven regelmatig lokaal een groot verschil. Ook mantelzorgers behoren tot deze lijn. Vaak worden zij onvoldoende geïnformeerd doordat hulpverleners gebonden zijn aan beroepsgeheim. Zij worden niet gezien als volwaardige partners in de zorg.

2.5 Voor zelfhulporganisaties en patiëntenverenigingen moeten er meer regionale ondersteuningscentra komen. Het kan niet dat voor bv. een West-Vlaamse zelfhulporganisatie het dichtstbijzijnde ondersteuningscentrum in Leuven te vinden is.

2.6 Voor vrijwilligersorganisaties met meer dan 100 leden wordt een vertrouwenspersoon aangesteld die, onafhankelijk van het bestuur, klachten behandelt, onderzoekt en medieert met betrekking tot pestgedrag en psychische, seksuele en fysieke intimidatie en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag.

Bij voorkeur heeft deze persoon affiniteit met deze thema's dankzij een diploma of relevante werkervaring. Deze persoon is bij voorkeur geen (kern)bestuurslid van de organisatie. De vertrouwenspersoon in kwestie volgt een erkend

opleidingstraject bij een organisatie als Pimento. Jong N-VA geeft hierin het goede voorbeeld.

De eerste lijn kreeg in 2019, onder Maggie De Block, een eerste versterking. Psychologen konden zich intekenen om aan 45 euro per gesprek aan de slag te gaan. Aangezien het gemiddelde tarief in Vlaanderen 55 euro per gesprek bedraagt was dit een slag in het gezicht van veel psychologen. Ter vergelijking: de Nederlandse collega's werken aan een gemiddeld tarief van 95 euro per gesprek.

Psychologen hebben lang moeten strijden om een autonoom gezondheidszorgberoep te worden naast arts, apotheker, tandarts, ... De psycholoog werd rechtstreeks toegankelijk en mocht autonoom zorg verstrekken, waarvoor hij of zij werd opgeleid. Toch werden patiënten onder de wet van Maggie De Block verplicht om eerst langs de huisarts te passeren voor een doorverwijzing.

Door het ontbreken van een degelijke eerste lijn stapelen de wachttijden zich op in de tweede lijn. De gesubsidieerde voorzieningen als Centra voor Geestelijke Gezondheid (CGG) kampen vaak met jarenlange wachtlijsten.

2.8 Een psycholoog heeft het recht om autonoom zorg te verstrekken. Een doorverwijzing via de huisarts mag geen voorwaarde zijn tot terugbetaling.

2.9 Om als psycholoog of psychotherapeut te genieten van het recht op terugbetaling voor de cliënt/patiënt worden zij verplicht tot accreditatie, analoog aan de artsen. De accreditatie zal toegekend worden voor erkende, evidence-based opleidingen met als doel de kwaliteit van de zorg te verbeteren en de kost op de (geestelijke) gezondheidszorg te beperken tot het noodzakelijke.

2.11 Psychologische begeleiding of psychotherapie moet toegankelijk zijn voor iedereen. Alle geconventioneerde klinisch psychologen of psychotherapeuten worden terugbetaald. Er moet een studie komen naar totale kostprijs van deze maatregel. Afhankelijk hiervan zal de prijs per sessie bepaald worden.

Wij stellen een getrapt systeem voor waarbij de eerste sessie gratis is en de kostprijs daarna hoger wordt naarmate er meer sessies worden ingepland. Het remgeld blijft steeds lager dan bij sessies met een psychiater. En dit voor psychologen uit de 1e en 2e lijn. Het tarief voor niet-geconventioneerde psychologen zal hoger liggen.

2.12 Sessies bij een psycholoog of psychotherapeut worden terugbetaald voor alle leeftijden. Tot voor de coronacrisis was de terugbetaling voorbehouden voor 18- tot 65-jarigen.

2.13 Zorgverleners zijn evenwaardig aan elkaar. Ze staan niet meer hiërarchisch geschikt in een piramide met de arts bovenaan, maar naast elkaar als in een margriet. Dit werd vastgelegd in KB 78, maar vertaalt zich niet in de praktijk. Hiervoor worden concrete stappen gezet.

2.14 De opleidingsonderdelen over psychologie in de opleiding tot huisarts bedragen momenteel niet meer dan 20 op de 480 studiepunten. Dit wordt sterk uitgebreid om conform met de wet van 10 mei 2015, de gecoördineerde wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, artsen het recht te laten behouden tot de diagnostiek en behandeling van psychische stoornissen.

2.15 Door de grote groep psychologiestudenten zijn de practica eerder beperkt. We pleiten voor een verplichte ijkingsstoets met een niet bindend resultaat. Zo weten startende studenten realistisch waar ze staan en of deze richting bij hun past. Er moet ook meer ingezet worden op praktijk en diagnostiek vanaf het tweede jaar, om de kloof met de praktijk te verkleinen. We breiden het aantal verplichte stages uit bij lokale initiatieven.

2.16 Het extra jaar stage bij de psychologen moet, net zoals de opleiding tot arts, verloond worden.

2.17 Een arts mag geen antidepressiva voorstellen zonder psychische opvolging.

2.18 We vragen dat de overheid een platform ter beschikking stelt om informatie tussen hulpverleners makkelijk en gratis uit te wisselen. Verslagen over de patiënt van diverse hulpverleners worden bijgehouden in het Globaal Medisch Dossier. De huisarts behoudt de regie en geeft hulpverleners toegang tot eventuele voorgaande verslagen mits toestemming van de patiënt.

2.19 Ook (zelfstandige) psychologen en psychologisch consultants worden ingeschakeld in de continuïteit van zorg. We stellen voor om GGZ medewerkers deel te laten uitmaken van de huisartsenwachtpost en in wachtdiensten in de ziekenhuizen.

2.20 Er is nood aan een overzichtelijke en bij het brede publiek bekende website en (nood)nummer waar zowel mensen die op zoek gaan naar psychische hulp als professionals terecht kunnen. Dit kan de vorm aannemen van een stevige opwaardering van de Sociale Kaart, een online platform waar alle initiatieven met betrekking tot psychisch welzijn in voor (horen te) komen. Lokale besturen kunnen lokale initiatieven naar deze website toeleiden.

2.21 Er moet een duidelijk kader en een duidelijke erkenning komen voor de psychologische consulent.

2.22 In het kader van vermaatschappelijking van de zorg moet er meer geïnvesteerd worden in buurthuizen (vergelijkbaar met OverKopuizen maar dan voor volwassenen). Mensen kunnen hier terecht voor geïntegreerde zorg door, lotgenoten, maatschappelijk werkers, psychologisch consulenten, ...

Ook in de derde lijn kampt men met dit probleem. Door het ontbreken van degelijke ambulante hulpverlening worden patiënten vaak opgenomen in de erg kostelijke residentiële hulp.

2.23 Wij willen de middelen van de derdelijnszorg op termijn trachten af te bouwen en meer investeren in de eerstelijnszorg. Wij zien deze afbouw over een periode van minimum tien jaar.

2.24 De positie van psychologen in de ziekenhuizen wordt versterkt. Onze voorkeur gaat uit naar een zelfstandige positie van de ziekenhuispsycholoog analoog aan de ziekenhuisartsen. Alternatief zou een aanpassing van de nieuwe IFIC-classificatie (functieclassificaties voor de social profitsectoren) zijn.

Er zijn hier immers grote problemen voor psychologen in loondienst vastgesteld: enerzijds komt de nieuwe functie-indeling niet overeen met het werk dat in de praktijk wordt uitgevoerd, anderzijds zijn er problemen met de bijhorende loonschalen.

2.25 Er moet meer ingezet worden op re-integratie in de maatschappij en dit al vanaf het begin van de begeleiding. Vrijwilligerswerk kan hierin een tussenstap zijn.

SCHOLEN

In de scholen wordt momenteel nog te weinig aandacht besteed aan welzijn en mentale weerbaarheid van de leerlingen.

De leerlingbegeleiders en de zorgcoördinatoren spelen hierin een cruciale rol omdat zij vaak de contactpersoon zijn voor zowel de leerkracht als de ouders en het CLB. Als tussenpersoon zijn zij geschikt om de informatie-doorstroming efficiënt te laten verlopen. Doordat leerlingenbegeleiders en zorgcoördinatoren fysiek aanwezig zijn in de scholen, zijn zij een laagdrempelig aanspreekpunt voor de leerlingen.

Ten slotte hebben zowel de leerlingenbegeleider als de zorgcoördinator de taak om op geregelde tijdstippen samen te zitten met de CLB medewerkers.

In de scholen wordt momenteel nog onvoldoende gesproken over hoe jongeren kunnen communiceren over hun emoties en hoe ze deze kunnen uiten. Veel leerlingen spreken niet over het welbevinden of pestgedrag op school. Dit zorgt ervoor dat ze zich afsluiten en dat dit steeds erger wordt. Ze weten niet met wie ze hierover kunnen praten en wie hen kan helpen

2.26 We vullen de rol van leerlingenbegeleider en zorgcoördinator in door iemand die een diploma tot psycholoog, pedagoog, maatschappelijk werker, toegepast psycholoog of orthopedagogisch begeleider heeft of een postgraduaat/BaNaBa zorgleraar/Zorgverbreding en/of Remediërend Leren op zak heeft naast een lerarenopleiding.

2.27 De leerlingenbegeleider en zorgcoördinator dienen maximaal de schakel te zijn tussen de diverse stakeholders (ouders, CLB, leerlingen, ...).

2.28 De overheid bundelt de "best practices" (methodieken, toegepaste cases, ...) van scholen omtrent hoe omgaan met emoties, hoe omgaan met pesten, ... en communiceert dit naar het onderwijsveld.

2.29 We zetten in op coöperatief leren (samen leren) om de leerlingen weerbaarder te maken, hun communicatieve vaardigheden te versterken en naar elkaar te leren luisteren.

2.30 In de lerarenopleiding moeten didactische methodes rond mentaal welzijn aan bod komen. Deze methodieken moeten rekening houden met leeftijds- en ontwikkelingsniveaus van kinderen. Kennisoverdracht blijft de norm. Leerkrachten die affiniteit voelen met het thema van mentaal welzijn krijgen de ruimte om dit te integreren in de lessen.

2.31 In de lerarenopleiding dient er ingezet te worden op het (h)erkennen van signalen, zodat een leerlingenbegeleider of zorgcoördinator tijdig ingezet kan worden. Wanneer iemand het mandaat van klastitularis krijgt, hoort deze persoon uit te blinken in deze vaardigheid.

BEDRIJFSOMGEVING

In bedrijven wordt momenteel primair de focus gelegd op het preventieve luik wanneer het om fysieke integriteit gaat, zoals het voorkomen van arbeidsongevallen en het verbeteren van een ergonomische werkplek. Aspecten als psychisch welzijn en mentale veerkracht blijven vaker wel dan niet onderbelicht.

De preventieadviseur krijgt niet de nodige opleidingen en tools om hiermee aan de slag te gaan. Door de hoge werkdruk worden psychosociale aspecten als laatste behandeld. Dit wordt eveneens doorgetrokken naar de toekenning van budgetten.

Ten slotte mag dit geen verhaal worden van dader en slachtoffer. Bij een bore-out en burn-out is er meestal al een samenloop van omstandigheden en mag er niet (exclusief) gewezen worden naar de werkgever of de werknemer.

2.32 Tijdens de basisopleiding die preventieadviseurs volgen, wordt een belangrijk luik rond (psychisch) welzijn geïmplementeerd zodat zij proactief aan de slag kunnen gaan met het thema. Hier hoeven ze niet alleen voor te staan, maar worden ze ondersteund door de HR-medewerkers in het bedrijf waar ze aan de slag zijn. In de opleiding moeten zeker de volgende (maar niet exhaustieve) lijst aan aspecten aan bod komen: aanpak pestgedrag, burn-out, bore-out, werkbaar werk, flexibel werken, klokratie en work-life balance.

2.33 De vormingen voor een preventieadviseur moeten een verplicht karakter krijgen met afwisseling. Bijvoorbeeld: je moet minstens een opleiding rond welzijn, één rond arbeidsongevallen en één rond ergonomie per 2 jaar volgen (zelfde systeem als Code 95 voor vrachtwagenchauffeurs). De vormingen gebeuren tijdens de werkuren en worden betaald door de werkgever.

2.35 Er moet veel meer aandacht gegeven worden aan de aanpak van pesten op het werk en de gevolgen hiervan. Dit moet uitgewerkt worden in een campagne die aan de preventieadviseurs en de bedrijfsleiders wordt aangeboden. Wie de campagne volgt en concrete zaken hieromtrent uitwerkt kan hiervoor een label krijgen van "Fijne Werkplek".

2.36 Bij bore-out en burn-out moet gefocust worden op het aspect dat dit niet (exclusief) de schuld is van de werknemer of de werkgever, maar dat er samen naar een oplossing moet worden gezocht. Via de berekening van het 'verzwaard risico' wordt de preventie van arbeidsongevallen aangemoedigd.

Analoog pleiten wij voor een 'verzwaard risico' door psychische aandoeningen. Vanaf het bereiken van de drempelwaarde zal een psycholoog ingeschakeld worden om mee te gaan zoeken naar de oorzaken en een oplossing.

ETHIEK

In theorie bestaat euthanasie voor ondraaglijk psychisch lijden, maar het proces Tine Nys maakt dit in de praktijk bijna onmogelijk. Artsen durven zich sindsdien amper wagen aan een positief advies of de uitvoering ervan, uit angst voor juridische represailles.

2.37 We pleiten voor het recht op euthanasie voor ondraaglijk psychisch lijden.

2.38 Er is een degelijk wettelijk kader nodig voor euthanasie bij ondraaglijk psychisch lijden. De huisarts is hierin een centrale speler om het overzicht te behouden over het aantal en duur van de behandelingen. We laten euthanasie voor ondraaglijk psychisch enkel toe wanneer alle hulpbronnen zijn uitgeput.

We rationaliseren wanneer deze grens bereikt is, zowel qua duur, aantal (en soort) doorlopen therapievormen als qua specifieke problematiek/klachten. Experts moeten zich daarom buigen over de vraag wanneer alle hulpbronnen zijn uitgeput. Het juridisch kader dat zij hiervoor opstellen moet dit "meetbaar" maken.

2.39 Een zorgvolmacht voor euthanasie bij dementie is momenteel maar 5 jaar geldig. Wij willen dit levenslang maken.

2. Preventie

ALGEMENE SITUERING

Ons voornaamste uitgangspunt voor dit onderdeel is kort samen te vatten met een citaat van N-VA-voorzitter Bart De Wever: "Elke euro die je in preventie investeert, levert er op den duur twee op".

Preventie is immers gebaseerd op het principe dat voorkomen beter is dan genezen. Met onze voorstellen beogen we menselijk leed en onnodige kosten maximaal te voorkomen. We streven naar een beleid dat fundamenteel menslievend en efficiënt is, telkens vanuit een invalshoek die evidence-based is.

2.40 Inzetten op primaire preventie betekent een besparing op lange(re) termijn. We zetten maximaal in op primaire preventie door de budgetten te verhogen. Uiteraard gaan deze middelen naar evidence-based technieken en instanties die op basis daarvan werken.

MEDIA

Het voornaamste vehikel om aan primaire preventie te doen, zijn en blijven onze (sociale) media. Van televisiespotjes, praatprogramma's, Instagram- en Facebookposts tot krantenartikels: met diverse kanalen en aangepaste boodschappen bereiken we een zo groot mogelijk aantal mensen.

2.41 De media spelen een belangrijke rol in de beeldvorming. Ook in het geval van fictie steken TV-makers een tandje bij om een correct beeld van een psychisch/psychiatrisch traject te schetsen, wanneer de verhaallijn dat uiteraard toelaat. Hiervoor wordt een directe lijn gelegd met (een) erkende eerste, tweede en derdelijnsinstantie(s).

2.42 We verlagen de drempel om aangifte te doen voor (psychisch) geweld en het volgen van een ondersteunend psychologisch traject door BV's en andere rolmodellen te laten getuigen die zelf in aanraking kwamen met (psychisch) geweld en psychische problemen.

2.43 We pleiten voor gedegen onderzoek naar potentieel copycat-effect en hoe mediareportage dit effect kan versterken of doen afzwakken (verkrachting, automutilatie, ...). Als blijkt dat hier sprake van is, dan worden richtlijnen opgesteld omtrent berichtgeving, naar voorbeeld van de richtlijnen die de Zelfmoordlijn1813 uitschrijft.

2.44 We leggen een extra focus op moeilijk te bereiken groepen of groepen met een hogere prevalentie (mindervaliden, mensen met niet-Belgische roots, al dan niet enkele generaties in dit land, regenbooggemeenschap, ...). Er wordt binnen minderheidsgroepen actief gezocht naar mensen met een bepaalde aankijk/status om hen te betrekken in (al dan niet lokale) campagnes.

OPLEIDING

Uit internationaal onderzoek blijkt dat Vlamingen niet snel beroep doen op psychische hulpverlening, weinig probleemoplossende vaardigheden hebben en weinig praten over wat hen dwars zit. Zowel kennis als (ruimte hebben om te) experimenteren kunnen taboedoorbrekend zijn. Dit onderdeel concentreert zich op kennisoverdracht, enerzijds vanuit het oogpunt van de zender, anderzijds die van de ontvanger.

2.45 Nog steeds naar voorbeeld van de Zelfmoordlijn1813 versterken we de samenwerking tussen opleidingen die kaderen binnen de (geestelijke) gezondheidszorg en diensten die (grotendeels) gebaseerd zijn op vrijwilligerswerk.

Dit kan de vorm aannemen van een keuzevak, een gastcollege, een uitstap, ...

2.46 Voor het behalen van eender welk attest in het jeugdwerk, uitgereikt door de Vlaamse gemeenschap, moet er ook een basiskennis zijn van het vlaggensysteem (voor het inschatten van seksueel adequaat of overschrijdend gedrag) van Sensoa. Dit komt ook (beknopt) aan bod in andere opleidingen gericht op het werken met kinderen.

2.47 We versterken assertiviteit en sociale vermogens bij jongeren door dit vlaggensysteem te vertalen naar hapklare informatie, aangepast aan hun leeftijd. Dit systeem wordt geïntegreerd in de lessen seksuele opvoeding. Zo stimuleren we jongeren om niet enkel bij de fysieke, maar ook bij de psychische gevolgen van seksuele handelingen stil te staan en verminderen we seksueel grensoverschrijdend gedrag.

EENZAAMHEID

Uit onderzoek blijkt dat 1 op 2 Belgen zich regelmatig eenzaam voelt. Bij bepaalde specifieke groepen, zoals jongeren en ouderen, blijkt dat cijfer gemiddeld hoger te liggen. Dit cijfer heeft een belangrijk impact op het welzijn, zowel fysiek als psychisch, en is een belangrijke factor voor het hoge aantal zelfmoorden waar we mee kampen.

2.49 Woonzorgcentra denken na over hoe ze bewoners op een creatieve manier met elkaar in contact kunnen laten treden. Een belangrijke rol hiervoor is weggelegd voor de animator.

2.50 Dieren kunnen een belangrijke rol spelen in de strijd tegen eenzaamheid. Initiatieven als Villa Samson (waarbij dieren langgaan bij bewoners) worden financieel ondersteund.

2.51 Thuiswonende ouderen voelen zich een pak minder eenzaam dan zij die in zorgcentra wonen. We stimuleren maximaal zo lang mogelijk zelfstandig wonen en zetten meer in op hulp-aan-huis dan de rusthuiscapaciteit te vergroten.

2.52 Jongeren die actief zijn bij een jeugdbeweging, een (sociale) hobby hebben en als vrijwilliger aan de slag gaan zijn gemiddeld veel minder eenzaam dan leeftijdsgenoten die zich hier niet in verdiepen. Lokale overheden organiseren in samenwerking met scholen één of enkele namiddagen per jaar waar jongeren kennis kunnen maken met bovenvermelde tijdsbestedingen.

WELZIJN BINNEN WOONZORGCENTRA

Het mentaal welzijn binnen de woonzorgcentra (WZC) is een problematiek met vele facetten. Onder geïstitutionaliseerde ouderen ligt het gebruik van antidepressiva erg hoog. De psycholeptica staan op plaats één met 68% gevolgd door de laxativa met 50%. De top drie wordt vervolledigd door antidepressiva 46%. Dit is dubbel zo hoog als het thuisgebruik.

Polyfarmacie, het gebruik van vijf of meer geneesmiddelen per dag, is eerder de regel dan de uitzondering. Als we kijken naar de Vlaamse suïdecijfers van 2017 valt het op dat een op vier ouder is dan 65 jaar (23% mannen en 25,6% vrouwen).

2.53 Polyfarmacie bij geïstitutionaliseerde ouderen is te vaak de norm. Medicatie wordt te courant opgestart en achteraf niet meer geëvalueerd. Denk maar aan slaapmedicatie en het hieraan gekoppeld valrisico. Jong N-VA pleit ervoor om een 6-maandelijks systematisch overleg te hebben tussen de apotheker, Coördinerend en Raadgevend Arts (CRA) en verpleegkundige om deze problematiek te bespreken. Vanuit het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid worden hiervoor budgetten vrijgemaakt.

2.54 Er is meer personeel nodig binnen de woonzorgcentra. Zo kan voldaan worden aan de nodige zorg en verpleging en is er ook meer tijd beschikbaar voor het personeel om in gesprek te gaan met de bewoners. Want zorg is veel meer dan alleen het fysieke aspect.

Vanuit de overheid moet er ondersteuning komen om enerzijds de personeelsnorm te verhogen, anderzijds moet men ook inzetten op het kleinschalig wonen waarbij bewoners in kleinere leefgroepen verblijven met vast personeel om

zo een vertrouwensband op te bouwen. Zo kunnen instellingen deel worden van de buurt zoals bepaald in het WZC-decreet.

2.55 Het valt op dat specifieke expertise niet in elke instelling aanwezig is (bv: jongdementie). Binnen het Vlaams zorglandschap heb je sinds vorig jaar de eerstelijnszones (ELZ). Hierbij moet men extra ondersteuning krijgen van lokale besturen om structurele samenwerking te promoten met de ziekenhuisnetwerken. Ook zal er moeten worden ingezet in het delen van specialisaties tussen elk WZC.

PRIMAIRE EN TERTIAIRE PREVENTIE BIJ VERSLAVING

In Vlaanderen zijn er reeds verschillende initiatieven die zich inzetten omtrent het ruimere thema “verslavingen”. Op jonge leeftijd komen onze Vlaamse jongeren al in contact met verslavende middelen als alcohol, drugs, sigaretten en gokken. We merken dat zeker alcohol en sigaretten een deel van onze cultuur zijn geworden.

Het is in de mode om eens een glaasje te veel te drinken, maar ook drugs gebruiken is voor veel Vlamingen genormaliseerd. Jongeren zijn nog onvoldoende op de hoogte van de effecten die verslavende middelen kunnen hebben, zowel op korte als lange termijn.

2.56 We zetten meer in op campagnes om te sensibiliseren en hapklare informatie te geven omtrent dit thema aan de gehele bevolking.

2.57 We promoten initiatieven als de DrugLijn, Cannabishulp en Alcoholhulp. Deze bijzonder nuttige infokanalen dienen breder bekend gemaakt te worden in onze samenleving.

2.58 Wij zijn van mening dat elk evenement zichtbaar dient in te zetten op preventie. Elk evenement dient rekening te houden met het welzijn en de gezondheid van hun gasten. Dit kan de vorm aannemen van het voorzien van alcoholvrije alternatieven (mocktails, bier 0%). Op evenementen met luide muziek (boven de 80 dB) of geluiden moeten er verplicht oordopjes aangeboden worden op een zichtbare plaats zoals aan de kassa of een EHBO-post.

2.59 We zijn voorstander van het jaarlijks uitkeren, door hogescholen en universiteiten, van een budget aan de studentenkoepels die werken rond preventie bij verslavingen. Zo kunnen zij bijvoorbeeld een spreker uitnodigen omtrent het thema verslavingen en/of verslavende middelen.

3. Verslaving

HOSPITALISATIE

Tot op heden bieden hospitalisatieverzekeringen geen tussenkomst wanneer men opgenomen wordt omwille van een zelfmoordpoging, alcoholisme, toxicomanie of misbruik van geneesmiddelen. Als maatschappij zetten we in op een actieve en geïntegreerde bevolking.

Helaas is preventie, therapie of behandeling geen waterdichte garantie op succes, is de weg naar hulpverlening moeilijk te vinden en kunnen hoger genoemde aspecten nog steeds voorkomen

2.62 We zijn van mening dat hospitalisatieverzekeringen gedeeltelijk dienen tussen te komen in de kosten van een alcoholisme, toxicomanie en verslaving aan geneesmiddelen.

PSYCHIATRISCHE- EN ZIEKENHUISOPNAMES DOOR MIDDELENMISBRUIK

Psychiatrische- en ziekenhuisopnames zijn veelvoorkomend in Vlaanderen. Ook op onze spoeddiensten zien we een hoog aantal patiënten met psychische, mentale en/of sociale problemen. Verder is ook overmatig alcoholgebruik een nog (te) veelvoorkomende opnamereden, zowel bij jongeren, (jong)volwassenen als bij ouderen.

Ondanks de inspanningen in het kader van de hervorming van de geestelijke gezondheidszorg, zien we dat het aantal opnamedagen in psychiatrische instellingen tussen 2000 en 2016 sterk toegenomen is. Verder zijn de ongeplande heropnames binnen de 30 dagen na een eerdere opname in een psychiatrische instelling toegenomen. Dit kan wijzen op een vroegtijdig ontslag, maar vermoedelijk nog meer op een gebrek aan continuïteit van de zorg en de lange wachtlijsten.

Ook in 2020 vonden er heel wat orgaantransplantaties plaats. De kosten van deze operatie worden verdeeld tussen het RIZIV, de patiënt en de eventuele hospitalisatieverzekering. Momenteel wordt er een levertransplantatie uitgevoerd bij mensen die minstens 6 maanden volledig alcoholvrij zijn en bij wie een psychologische evaluatie uitwijst dat het risico op herval miniem is.

Toch merken we op dat na een orgaantransplantatie, er geen verplichte nazorg is en er een herval in oude gewoontes is. Er worden slechts enkele aspecten afgeraden na een orgaantransplantatie zoals roken en het gebruik van alcohol.

2.63 We zijn van mening dat elk (psychiatrisch) ziekenhuis in Vlaanderen via hetzelfde platform zoals hoger vermeld info dient te delen. Op deze manier is er een transparante werking mogelijk en zijn (psychiatrische) ziekenhuizen, maar ook ambulante/mobiele hulpverlening, steeds op de hoogte omtrent de reeds gevolgde therapieën of behandelingen.

2.64 We zetten in op laagdrempelige, ambulante en mobiele hulpverlening, zodat een naadloze overgang van residentiële zorg naar mobiel/ambulante zorg mogelijk is, herval beperkt wordt en wachtlijsten minder lang zijn. Op deze manier wordt de kans op herval significant verkleind.

2.65 In het geval van meer dan één spoedopname omwille van overconsumptie van verslavende middelen in een algemeen ziekenhuis, wordt een psycholoog aangesteld om een gesprek met de patiënt aan te gaan. Op deze manier kan deze psycholoog de noden van de patiënt inschatten en indien nodig doorverwijzen naar de geschikte mobiele/ambulante hulpverlening.

2.66 Wanneer er een orgaantransplantatie plaatsvindt omwille van een vorm van middelenmisbruik, dient er verplichte nazorg aanwezig te zijn.

ALCOHOL, DRUGS & GOKKEN

Alcohol consumeren op restaurant, café of thuis is een vanzelfsprekendheid in onze cultuur. Een glaasje en andere verslavende middelen als drugs, gokken en sigaretten brengen nochtans heel wat negatieve effecten met zich mee. Het kost de overheid handenvol geld door bijvoorbeeld verkeersongevallen, maar ook de daarmee gelinkte gezondheidsproblemen zoals kanker en orgaanfalen leveren een hoge factuur op.

Het is wetenschappelijk bewezen dat de hersenen zich ontwikkelen tot de leeftijd van 25 jaar. Door het (overmatig) gebruiken van deze middelen zullen bepaalde functies als zelfcontrole, doelgericht handelen, redeneren en problemen oplossen moeilijker verlopen of uitgeschakeld worden. Momenteel ligt de leeftijd voor het verkopen, schenken of aanbieden van alcohol op 16 jaar en het verkopen en schenken of aanbieden van sterke dranken op 18 jaar. Verder mogen dranken die ter plekke op restaurant of op café geconsumeerd worden ongeacht of ze alcohol bevatten aan 21% btw aangerekend worden.

Niet alleen alcohol of drugs hebben een roeseffect, ook gokken heeft dit. Momenteel is de leeftijd om een casino te mogen betreden 21 jaar. De leeftijd om een wedkantoor te betreden ligt dan weer op 18 jaar.

Gebruiksruimten hebben als doel om de overlast reduceren én zorgen voor gezondheidsbevordering. Op deze manier kan er controle uitgeoefend worden, kan er ingezet worden op resocialisatie en verbetering van de leefomstandigheden.

2.67 We verlagen de btw bij het consumeren van non-alcoholische dranken op restaurant of op café naar 6%.

2.69 We trekken de leeftijd om te gokken - zowel fysiek in gokkantoren en casino's, als online op gokwebsites - gelijk op 18 jaar.

2.70 Wanneer men een verkeersongeval veroorzaakt onder invloed van alcohol of drugs, zal er naast de straf opgenomen in het strafwetboek ook een sensibiliserende straf opgelegd worden.

2.71 In het geval van positieve test bij een alcohol- of drugscontrole, kan de bestuurder de keuze maken tussen een soortgelijk traject of een inkomensafhankelijke boete.

2.72 Wanneer iemand een vluchtmisdrijf pleegt na een verkeersongeval en onder invloed was, dan kan er door een rechter bovenop de reguliere straf een werkstraf opgelegd worden die verband houdt met het vluchtmisdrijf, zoals vrijwilligerswerk doen in een revalidatiecentrum.

2.75 We maken gebruik van nudging en andere evidence-based middelen om verslaving tegen te gaan. We gaan hierbij niet blind te werk, maar baseren ons op onderzoek om gedrag geleidelijk aan en onbewust te sturen.

INLEIDING

De Europese Unie is als 's werelds grootste politieke constellatie voortdurend in ontwikkeling. De Unie omvat dan ook een brede en complexe materie. Met Jong N-VA leggen we een visie op tafel over de richting waarin de Unie moet evolueren. Deze visie is allesbehalve exhaustief, daar de Europese thematiek te breed is om elk deelaspect te benaderen, maar omschrijft wel de kern van het project dat wij voor ogen hebben. Het zet de bakens uiteen voor Jong N-VA als leidende politieke jongerenpartij.

Vlaanderen maakt onlosmakelijk deel uit van die Europese Unie. De komende decennia zal de EU en de ruimere Europese samenwerking een blijvende rol spelen. Dit roept logischerwijs ook vragen op welke plek Vlaanderen zal innemen in de EU. Welk Vlaanderen in Europa hebben wij voor ogen?

Dit brengt ons ook onvermijdelijk tot de vraag: welk Europa zien wij voor Vlaanderen? De EU kent het grootste parlement ter wereld, maar is niet vrij van democratische tekorten. Er moet blijvend gesleuteld worden aan de Unie als krachtvolle en geloofwaardige politieke organisatie.

En welke plek moet de Europese Unie innemen in de wereld? Hier komen geopolitieke vraagstukken op tafel waar de Europese lidstaten al dan niet gezamenlijk een koers moeten uitzetten. Defensie speelt hier een belangrijke rol in, maar is het thema waar tussen de lidstaten onderling heel wat verdeeldheid over bestaat. Hoe moet Vlaanderen omgaan met deze Europese defensiematerie?

1. Vlaanderen in Europa

Vlaamse natievorming en onafhankelijkheid roepen vragen op over de toekomstige positie in de Europese Unie. De Europese verdragen voorzien niet in een procedure voor 'interne uitbreiding' of 'inbreiding'. De positie van een nieuwe Vlaamse staat in de Unie is bijgevolg hoogst onzeker.

Dit subthema onderzoekt daarom de diverse mogelijkheden en stippelt mee de route naar een onafhankelijk Vlaanderen als volwaardige lidstaat van de Europese Unie uit. Verder buigt dit subthema zich ook over de vertegenwoordiging van Vlaanderen, en bij uitbreiding andere deelstaten, bij de Europese Unie.

EURO-ESSENTIALISME

3.1 Vlaanderen kijkt met een open en internationale blik naar de samenleving en de wereld. Als Europese Vlamingen stelt dit ons in staat om onze samenleving open en solidair vorm te geven en mee te bouwen aan een wereld op een zelfbewuste manier.

3.2 De Europese Unie is voor Vlaanderen een cruciale partner als verzekering voor groei en stabiliteit. Een sterk, onafhankelijk Vlaanderen als lidstaat van de Europese Unie is daarom een vereiste.

3.3 Jong N-VA kijkt met een euro-essentialistische blik naar de Europese Unie. We ondersteunen niet het verhaal van de Europese Superstaat, noch onderschrijven we de roep om de Europese Unie te verlaten.

3.3.1 De Europese Unie heeft nood aan een stevige hervorming met aandacht voor de essentie van het project, namelijk met een focus op de eengemaakte, gemeenschappelijke markt met het vrij verkeer van goederen, diensten, kapitaal en personen. Die eengemaakte, vrije en open markt is van groot belang voor een open exporteconomie als Vlaanderen.

SUBSIDIARITEIT

3.4 In de confederatie van de Europese Unie blijven de lidstaten de motor van het Europees project. Het subsidiariteitsbeginsel staat centraal in de Europese besluitvorming en moet ten allen tijde gerespecteerd worden.

3.4.1 Vertrekkend vanuit het subsidiariteitsbeginsel is de terugkeer van Europese bevoegdheden opnieuw naar het lidstatelijk niveau zeker geen taboe. In de eerste plaats kijkt Jong N-VA daarbij naar de overheveling naar de lidstaten van belangrijke delen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Wanneer de schaalvoordelen duidelijk zijn en de heterogeniteitskosten niet te hoog dan kunnen bevoegdheden op het Europees niveau blijven of gebracht worden. Een bevoegdheidsoverdracht naar de Europese Unie is mogelijk als alle lidstaten zich expliciet achter die delegatie scharen zoals het een confederatie betaamt.

3.5 Het Europees Comité van de Regio's als adviesorgaan heeft belang als ontmoetingsplaats voor gelijkgestemde regio's maar mist vandaag de dag (financiële) slagkracht om te slagen in haar opzet. Daarom is het opportuun om het comité ook meer middelen te geven zodat het via concrete financieringsprojecten de Europese regio's kan versterken.

Jong N-VA pleit voor een financiële gelijktrekking van het budget van het Europees Comité van de Regio's met het budget van het Europees Economisch en Sociaal Comité.

INTERNATIONALE AMBITIES

3.6 Vlaanderen moet internationaal sterker op de kaart gezet worden als regio die quasi volledig afhangt van het buitenland voor strategische investeringen, handel, energievoorziening, welvaart ...

3.7 De erkenning van de onafhankelijke staat Vlaanderen door de internationale gemeenschap is essentieel om als volwaardige staat te worden gepercipieerd. Het belang van die politieke erkenning kan niet onderschat worden. Om die erkenning te ondersteunen zet Vlaanderen in op een internationaal netwerk met andere landen en internationale organisaties.

3.7.1 Vlaanderen ondersteunt maximaal Europese naties met een democratisch en solidair autonomiestreven om gehoord te worden op het Europees en internationaal niveau.

3.8 De N-VA moet voortouw nemen in het uitbouwen van een internationaal netwerk en voorziet in haar partijapparaat een internationaal secretariaat om de partij en haar vertegenwoordigers te connecteren met de internationale gemeenschap. Om haar internationale positie te versterken sluit de N-VA, in navolging van Jong N-VA en haar lidmaatschap in de International Young Democrat Union, zich aan bij de International Democratic Union.

EUROPESE IN- EN UITBREINDIG

3.9 Lidmaatschap van de exclusieve club van de Europese Unie is pas toegestaan aan het eind van een intensief proces waar aan alle vooropgestelde eisen wordt voldaan en daarvoor draagvlak is bij de huidige lidstaten. De Unie moet een duidelijke visie op haar eigen toekomst en werking hebben vooraleer nieuwe kandidaat lidstaten worden in acht genomen.

3.9.1 Voor een mogelijke uitbreiding van de Unie kijkt Jong N-VA naar enkele Balkanlanden. Een toetreding van Turkije is uit den boze. Vanuit die optiek worden ook alle toetredingsgesprekken met Turkije, en wordt ook alle toetredingssteun aan Turkije stopgezet.

3.9.2 Een Europese uitbreiding met nieuwe lidstaten is echter geen evidentie in een Unie die reeds onder druk staat. Jong N-VA pleit daarom om een mogelijke uitbreiding te koppelen aan een verdere uitdieping met duidelijke afspraken rond bepaalde thema's zoals bijvoorbeeld de begrotingsdiscipline, de migratieproblematiek en de interne markt.

3.10 Het moet voor nieuwe staten die voortkomen uit een bestaande Europese lidstaat mogelijk zijn om automatisch lid te blijven van de Unie. De Europese Unie voorziet een specifieke procedure voor deze gevallen van inbreiding.

DE VLAAMSE DIPLOMATIE

3.11 De Vlaamse diplomatie is essentieel om Vlaanderen op de kaart te zetten in de wereld. Zolang Vlaanderen geen onafhankelijke lidstaat van de Europese Unie is, is artikel 4(2) van het Verdrag betreffende de Europese Unie een steunpilaar in het diplomatieke handelen van Vlaanderen.

3.11.1 Om de Vlaamse diplomatie te versterken moeten de achterhaalde samenwerkingsakkoorden betreffende de Vlaamse vertegenwoordiging in de internationale ruimte onmiddellijk worden aangepast aan de bestaande constitutionele realiteit waardoor Vlaanderen volheid van bevoegdheid krijgt op die thema's waarvoor ze vandaag de dag ook bevoegd is. Ook bij elke volgende toepasselijke constitutionele wijziging worden de samenwerkingsakkoorden steeds geactualiseerd aan de constitutionele realiteit en context van België en Europa.

3.11.2 Het principe 'in foro interno, in foro externo' verzekert aan Vlaanderen een diplomatieke stem in Europese en buitenlandse aangelegenheden. Vlaanderen moet vanuit dit principe steeds de volle en extensieve toepassing daarvan bepleiten. Ook daarom moet zolang binnen België geageerd wordt, gestreefd worden naar homogene bevoegdheidspakketten waarbij het zwaartepunt bij de deelstaten ligt.

3.11.3 Een samenwerking tussen de Vlaamse en Belgische diplomatie is aangewezen, maar nooit of te nimmer kan de Vlaamse diplomatie gehinderd worden door de Belgische. Net daarom moet de Vlaamse diplomatie in dit geval steeds een assertieve houding aannemen wanneer haar belangen in het gedrang komen en eist Vlaanderen steeds wat haar toekomt ten aanzien van de andere bevoegde overheden die de diplomatieke rang en het gebruik van de diplomatieke middelen vastlegt.

3.11.4 Om de Vlaamse diplomatie te versterken, is een hervorming van haar instellingen aangewezen. Daarom is een fusie van verschillende instellingen tot één departement 'Internationaal Vlaanderen' noodzakelijk, namelijk een hergroepering van de vertegenwoordigers van de Vlaamse regering, Flanders Investment and Trade, het Vlaams Agentschap voor Innoveren en Ondernemen, Toerisme Vlaanderen en VLEVA waarbij elke opdracht in samenwerkingsvoordeel kan uitgeoefend worden zonder elkaars belangen in gevaar te brengen.

3.11.5 Vlaanderen zoekt partners binnen de internationale gemeenschap om verdere groei en ontwikkeling te versterken. Met andere deelstaten binnen Europese lidstaten pleit Vlaanderen ervoor om maximaal haar stem te kunnen laten doorwegen op het Europees beslissingsniveau.

2. Democratisch deficit

Het is een oud zeer, het zogenaamde democratisch deficit. Met de rechtstreekse verkiezingen van het Europees parlement en de invoering van het Europees burgerinitiatief werd de kloof tussen de burger en de Unie reeds verkleind, maar er blijft werk aan de winkel. Hoe kan de rol van (deel)statelijke parlementen bij de Europese besluitvorming worden versterkt? Moeten er transnationale lijsten komen? Wat vindt Jong N-VA van het systeem van Spitzenkandidaten?

EUROPESE TRANPARANTIE EN BETROKKENHEID

3.12 De Europese Unie is in de kern een confederale organisatie waarin de stem van de lidstaten en hun regio's, en de burgers van doorslaggevend belang is. De Europese Unie slaagt in haar opzet wanneer het beleid dat zij uitdraagt transparant, daadkrachtig en gedragen is door de Europese burgers, de regio's en de lidstaten.

3.13 De betrokkenheid van de burger bij het Europees beleid moet meer kenbaar en toegankelijk gemaakt worden. Het is essentieel dat de Vlaming Europees 'geletterd' wordt.

3.13.1 Jong N-VA neemt hierin haar verantwoordelijkheid en meet zichzelf een voortrekkersrol aan om de Vlamingen te informeren over de Europese politiek.

3.14 Het stemrecht voor de Europese verkiezingen komt toe aan alle EU-burgers die de leeftijd van 18 jaar bereikt hebben. Als jongerenpartij verzetten wij ons tegen een eventuele verlaging van de kiesleeftijd.

3.15 Jong N-VA wil dat de Vlamingen die in het buitenland wonen ook deel kunnen nemen aan de verkiezingen van het Vlaams Parlement.

3.16 De Europese Unie dient streng op te treden wanneer lidstaten gemaakte afspraken niet naleven, bijvoorbeeld op het vlak van rechtstaat en begroting. Het afdwingen van verantwoordelijkheid zal ook de geloofwaardigheid van de Unie ten goede komen.

WEGWERKEN VAN HET DEMOCRATISCH DEFICIT

3.17 In de Europese Raad houdt de confederaal samengestelde Belgische vertegenwoordiging steeds rekening met het standpunt van haar deelstaten. In lijn met het in foro interno, in foro externo principe moet de rol van Vlaanderen ook op dit niveau versterkt worden.

3.17.1 Zolang België bestaat, vormen de Vlaamse en de Waalse ministers-presidenten samen met de premier de Belgische Raad.

3.17.2 Voor Europese aangelegenheden wordt deze Raad aangevuld met een afvaardiging van de bevoegde ministers uit de regionale regeringen.

3.17.3 De positie die de Belgische vertegenwoordiging in de Europese Raad zal innemen wordt bepaald in de Directie-Generaal Europese Zaken en Coördinatie dat wordt omgevormd tot een interfederale dienst met een

vertegenwoordiging van de andere federale overheidsdiensten en de regio's.

Op deze manier garanderen we dat de regio's een stem aan de tafel hebben en er bij de Europese besluitvorming een directere informatiedoorstroming is. Indien succesvol kan die werkwijze toegepast worden voor het Directoraat Multilaterale Zaken en voor de Mondialisering.

3.17.4 Zolang België bestaat, bepaalt de confederaal samengestelde Belgische Raad een rotatiesysteem waarbij de regeringsleiders elk om beurt de Belgische vertegenwoordiging op zich zullen nemen. Wanneer een regeringsleider aan zet is, zal deze vergezeld zijn door assessoren uit de overige regeringen.

3.17.5 Wanneer het gaat over veranderingen aan de beginselen van de Europese Unie, zoals bijvoorbeeld het toetreden van een nieuwe lidstaat, dan heeft Vlaanderen het recht om hieraan te participeren en bezit het tevens een vetorecht als het gaat over de grondbeginselen. Net daarom heeft Vlaanderen nood aan een permanente vertegenwoordiging op de dienst van de premier.

3.18 Het "Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en Gewesten, met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie" daterend van 1994 moet als volgt worden herzien bij een institutionele paradigmashift:

1. Het rotatiesysteem wordt aangepast zodat de vertegenwoordiging in de Europese Ministerraden deels gebeurt door Vlaanderen, deels door Wallonië. Daarbij worden de bevoegdheden thematisch evenwaardig verdeeld aan het begin van elke legislatuur waarbij ook de krijtlijnen voor standpuntbepaling reeds worden vastgelegd. De verdeling geldt voor de duur van de legislatuur zodat de verantwoordelijkheden duidelijk zijn bepaald en dossierkennis kan worden opgebouwd.

2. Wanneer Vlaanderen de vertegenwoordiger is, is Wallonië als assessor aanwezig. Het omgekeerde geldt wanneer Wallonië de vertegenwoordiger is. Uitzondering hierop is de Raad voor Visserij, waar Vlaanderen exclusief voor bevoegd is.

3. Vooraleer de Belgische stellingname wordt bepaald, bepalen Vlaanderen en Wallonië hun standpunt. Het standpunt van de Vlaamse ministers tijdens de Europese Ministerraad moet door het Vlaams Parlement gehoord worden. Zij lichten het parlement in voor vertrek en geven duiding bij terugkomst zowel wanneer Vlaanderen optrad als vertegenwoordiger of als assessor.

EUROPESE PARLEMENTAIRE WERKING

3.19 Jong N-VA is geen voorstander van transnationale verkiezingslijsten. De Europese politiek moet immers zoveel als mogelijk dichtbij de burger en diens omgeving staan.

3.20 Om de democratische legitimiteit van de Unie te versterken, moet het Europees Parlement voor Europese bevoegdheden direct wetgevend initiatiefrecht krijgen.

3.21 De Europese nationale en regionale parlementen verwerven ook in zekere mate een wetgevend initiatiefrecht. We breiden het bestaande systeem van gele en oranje kaarten verder uit:

3.21.1 Met een groene kaart kan een groep van lidstaten een voorstel indienen om wetgeving te initiëren of oude wetgeving aan te passen of af te schaffen. Om een groene kaart te kunnen inzetten dient minstens de helft +1 van het totaal aantal lidstaten dit initiatief te steunen. Dit voorstel dient dan door de Commissie bekeken en via de gebruikelijke procedures uitgewerkt te worden.

3.21.2 Met een rode kaart kan een groep van lidstaten een veto stellen tegen voorstellen vanuit de Europese Commissie. Om een rode kaart te kunnen inzetten dient minstens twee derde van het totaal aantal lidstaten het bezwaar tegen het voorstel van de Europese Commissie te steunen. De argumenten voor het trekken van een rode kaart moeten afdoende gemotiveerd zijn.

De Europese Commissie kan het voorstel dat met een rode kaart wordt geconfronteerd niet in ongewijzigde vorm doorzetten en zal zich buigen over het voorstel waarbij ze de reacties van de lidstaten mee in overweging neemt.

3.21.3 De tijd om als lidstaat te reageren wordt verlengd van 8 weken naar 12 weken nadat het voorstel werd uitgebracht.

EUROPESE COMMISSIE

3.22 De Europese Commissievoorzitter wordt door de burgers verkozen op indirecte wijze. De volksvertegenwoordigers die het dichtst bij de burger staan - de nationale of regionale parlementen - stemmen over een commissievoorzitter, gevolgd door een goedkeuring van het Europees parlement. Elke lidstaat krijgt hierbij een gelijk aantal stemmen.

1) Het Europees Parlement draagt minstens twee kandidaten voor via het huidige 'Spitzenkandidaten'-proces waarbij de fracties van het Europese Parlement een kandidaat-voorzitter voordragen. Het Europees Parlement kiest vervolgens twee kandidaten waarover de lidstaten een stem kunnen uitbrengen.

2) Indien van toepassing worden de stemmen eerst nog evenredig verdeeld over de regionale parlementen. De parlementen in Vlaanderen en Wallonië zullen dus elk volgens hun eigen goeddunken kunnen stemmen over de commissievoorzitter.

3) De kandidaat die een gewone meerderheid van de stemmen behaalt bij de verkiezing zal benoemd worden tot voorzitter van de Europese Commissie.

3.22bis De President van de Europese Raad wordt door de burgers verkozen op indirecte wijze. De volksvertegenwoordigers die het dichtst bij de burger staan - de nationale of regionale parlementen - stemmen over de Europese president. Hierbij zal gewerkt worden met een gekwalificeerde meerderheid.

1) Iedere individuele regeringsleider van een EU-lidstaat kan een presidentskandidaat voordragen. Iedere Europese fractie kan hieruit een kandidaat verkiezen via een interne procedure. De verschillende nationale parlementen zullen uiteindelijk hun stem uitbrengen over deze kandidaten en één van hen verkiezen tot President van de Europese Raad. Hierbij zal gewerkt worden met een gekwalificeerde meerderheid: een presidentskandidaat is pas verkozen als deze minstens 55% van de individuele lidstaten achter zich krijgt, die samen minstens 65% van de Europese bevolking vertegenwoordigen.

2) Het verkiezingsproces overheen de nationale parlementen kan over verschillende rondes lopen indien geen gekwalificeerde meerderheid wordt behaald. Hierbij valt telkens de kandidaat met de minste stemmen af. Hierbij is de stem van een lidstaat proportioneel met haar bevolking. Enkel indien de gekwalificeerde meerderheid niet wordt behaald bij twee overgebleven kandidaten volstaat een gewone meerderheid van de stemmen.

3) Indien van toepassing worden de stemmen eerst nog evenredig verdeeld over de regionale parlementen. De parlementen in Vlaanderen en Wallonië zullen dus elks volgens hun eigen goeddunken kunnen stemmen over de presidentskandidaat.

3.23 Met een mogelijke uitbreiding van de Europese Unie kan het geenszins de bedoeling zijn dat de Europese Commissie blijft uitbreiden. Idealiter leidt een efficiëntie-oefening tot een kleinere, maar slagvaardige Europese Commissie waar alle lidstaten afwisselend worden aangesteld door middel van een rotatiesysteem.

3. Europese defensiegemeenschap

Een Europees leger staat al jarenlang op de agenda. Met het vertrek van de traditioneel huiverachtige Britten, komt dit dossier ongetwijfeld in een stroomversnelling. Met broeihaarden van geweld in de onmiddellijke nabijheid van de Unie, is het gepast na te denken over of en hoe de lidstaten zouden moeten samenwerken op vlak van defensie. Moet daarbij worden ingezet op loutere coördinatie met behoud van unanimiteit, of moeten de lidstaten een deel van hun soevereiniteit afstaan ten voordele van een Europees leger?

TOEKOMST VAN DEFENSIE

3.24 Vlaanderen zet in op een moderne en professionele defensie met het militair aspect als kerntaak om haar nationale en internationale taken te vervullen. Onze legermacht moet klaar zijn om huidige en nieuwe veiligheidsuitdagingen aan te gaan zoals internationale terreur, hybride dreigingen en cyberdefensie.

3.25 Het defensiebeleid van de Europese Unie moet voornamelijk gericht zijn op het efficiënter inzetten van financiële middelen, het creëren van synergiën rond ontwikkeling- en aankoopbeleid van militaire technologieën en materieel, en het versterken van een competitieve eigen defensiemarkt.

BUITENLANDS BELEID

3.26 De Europese Unie moet op het wereldtoneel sterk en slagkrachtig voor de dag komen zowel politiek, economisch als militair. Daarvoor zet ze haar soft powerinstrumenten in, maar deinst er niet voor terug om hard power-instrumenten in te zetten om waar nodig de Europese belangen te verdedigen.

3.26.1 De Unie kan en moet als grootmacht een tegengewicht bieden aan andere machten zoals de Verenigde Staten, China, Rusland of Turkije. De prioritaire beleidsdomeinen waarin ze dat moet doen, is het migratie- en handelsbeleid.

3.26.2 Het nabuurschapsbeleid van de Unie is een belangrijke pijler van het Europees buitenlands beleid en moet onderhouden worden om stabiele buitengrenzen van de Unie te verzekeren. Dit doet ze door actief diplomatieke contacten te onderhouden.

NOORD-ATLANTISCHE VERDRAGSORGANISATIE (NAVO)

3.27 De NAVO blijft een belangrijke pijler van ons veiligheidsbeleid en zorgt mee voor de verdediging van de Europese ruimte.

3.27.1 Een sterker Europees veiligheidsbeleid betekent niet dat we rivaliserende structuren opzetten met de NAVO. Het doel is om complementair te zijn en elkaar te versterken.

3.27.2 Een autonoom Vlaanderen zal streven naar het halen van de NAVO-norm en dus minimum 2% van het BBP uitgeven aan defensie. Vlaanderen kan enkel rekenen op de solidariteit van haar partners wanneer zijzelf haar deel doet als een loyale partner.

GEMEENSCHAPPELIJK VEILIGHEIDS- EN DEFENSIEBELEID

3.28 De huidige defensiesamenwerking binnen de EU zoals voorzien in het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB) willen we versterken.

3.28.1 Het GVDB moet blijvend geleid worden door intergouvernementele instituties en beslissingen nemen bij unanimiteit. Via de Europese Raad behoudt elke lidstaat een vetorecht bij de uitvoering van het beleid. Zo verzekeren we respect voor de nationale soevereiniteit van elke lidstaat.

3.28.2 De werking van het Europees Defensieagentschap, de EU Battlegroups en het Europees Defensiefonds zijn stappen in de goede richting, die Vlaanderen zal blijven aanmoedigen.

3.28.3 We kiezen voor meer samenwerking met initiatieven zoals PESCO dat al resultaten levert in de praktijk. Dit mag echter geen protectionistisch verhaal worden, het doel moet een open EU-defensiemarkt zijn.

EUROPEES LEGER EN LEGER DER LAGE LANDEN

3.29 Het oprichten van een Europees leger is, gezien de uiteenlopende geopolitieke belangen, geen realistisch plan. Een Europees leger zou bovendien enkel een reden van bestaan hebben binnen de NAVO, als aanvulling. Het oprichten van intense samenwerkingsverbanden tussen buurlanden kan daarentegen een realistische tussenoplossing bieden.

3.30 Vlaanderen kiest voor een stapsgewijze evolutie naar een leger van de Lage Landen.

3.30.1 De samenwerking tussen de Belgische en Nederlandse marine is al decennialang een van de meest succesvolle en verregaande. Ook de recentere samenwerking tussen de luchtmacht van de Beneluxlanden is een stap in de juiste richting. We moeten die samenwerking uitbreiden naar de andere legercomponenten, met als einddoel de integratie tot een "leger van de Lage Landen".

3.30.2 Op vlak van defensie richten we onze blik naar het noorden en meten we ons met Nederland, Duitsland en Scandinavië. Door onze militaire inspanningen internationaal beter op elkaar af te stemmen, ontwikkelen we een meer efficiënte en performante defensie.

JUSTITIE & VEILIGHEID

INLEIDING

Met deze congres tekst over Veiligheid en Justitie brengen we een bundel aan nieuwe voorstellen naar voor die noodzakelijk zijn voor een sterk veiligheidsbeleid in de 21e eeuw. Jong N-VA profileert zich sinds jaar en dag sterk op deze thematiek, toch zijn we van mening dat een reeks topics onvoldoende aan bod kwamen.

We nemen de klassieke actoren als defensie en politie grondig onder de loep, maar besteden ook heel wat aandacht aan veiligheidsproblematieken die de technologische evolutie met zich heeft meegebracht. Daarnaast besteden we ook aandacht aan een reeks zeer actuele topics, zoals bijvoorbeeld een nieuwe noodwet (in plaats van de coronawet), problematieken rond familiaal geweld, het gebruik van pepperspray en stroomstootwapens en het aanpakken van geweld tegen de politie.

1. Zuurstof voor politie

Na de politiehervorming van 2001 werd het aantal politiezones in Vlaanderen sterk gereduceerd, waardoor er vandaag eengemeentezones en meergemeentezones bestaan. Dit onderdeel bevat voorstellen die de politie wat meer zuurstof willen geven om hun politietaken uit te oefenen. We hebben het over mogelijkheden om het takenpakket van de politie te verlichten, over het versterken van hun opleiding en over hoe technologie hier een rol in kan spelen. Ook de bestrafing van misdrijven tegen de politie komt aan bod.

EFFICIËNTE EN KRACHTDADIGE POLITIE

4.1 Bij de fusie van een politiezone moet steeds rekening gehouden worden met een aantal elementen. Vooreerst mag een fusie de lokale verankering van een politiekorps niet teniet doen. Een fusie mag daarnaast ook geen aanleiding geven tot een vermindering in het aantal politiemedewerkers of materiële capaciteit.

4.2 De afbakening en omvang van de huidige politiezones wordt vooropgesteld als richtpunt in het kader van de fusie van gemeenten. Op die manier kunnen we het lokaal veiligheidsbeleid zo goed als mogelijk laten aansluiten bij de lokaal gevoerde politiek. Het voorgaande sluit geen samenwerkingsverbanden uit tussen de verschillende politiezones in het kader van associaties of politieregio's in zoverre dit de dienstverlening versterkt.

4.3 In het buitenland vinden we geen enkel voorbeeld van opgesplitste politiekorpsen binnen eenzelfde stad. Er is geen enkele reden om dit in Brussel wel te doen. Aangezien de huidige structuren niet volstaan om in een kwalitatieve dienstverlening te voorzien, dringt een fusie van de politiezones zich op.

Een schaalvergroting zorgt voor een bundeling van de politiekrachten van de Brusselse korpsen, hetgeen betere coördinatie mogelijk moet maken om in te grijpen in incidenten die een grotere mankracht vereisen. Ook communicatie met de federale politie wordt hierdoor vergemakkelijkt.

Daarnaast laat een dergelijke fusie ook meer specialisatie toe van het korps, waaronder het inzetten op nabijheidspolitie in het kader van de politionele wijkwerking, waarbij wijkagenten het eerste aanspreekpunt moeten zijn voor de inwoners.

4.5 De politie heeft een uitgebreid pakket aan taken. Er moet onderzocht worden welke taken in aanmerking kunnen komen voor (private) outsourcing. Daarbij kan eventueel gedacht worden aan louter bewakings- of patrouilleringsopdrachten of eerstelijns slachtofferhulp.

4.6 Uit efficiëntie overwegingen en een tekort aan manschappen moet het mogelijk gemaakt worden om gewapende eenheden te versterken met niet-gewapende. Het doel is om de gewapende eenheden voornamelijk in te zetten in taken waar deze uitrusting cruciaal is en ze te vrijwaren van taken waar dit geen meerwaarde biedt.

4.7 Momenteel is het aantal manschappen onvoldoende om alle politietaken te kunnen vervullen. Vandaar dat het noodzakelijk is om de focus te leggen op de kerntaken.

4.8 Er moet onderzocht worden welke politietaken opgevangen kunnen worden door een uitbreiding van de CALog-categorie (administratief en logistiek personeel van de geïntegreerde politie).

4.9 De gemeenschapswachten in hun huidige vorm worden afgeschaft. Een alternatieve vorm handhavingspolitie (ingebed binnen de lokale politie) wordt opgericht, naar Nederlands en Brits model. Deze nieuwe politie-eenheid wordt geïntegreerd binnen de politiestructuren.

Deze handhavingspolitie moet instaan voor de taken van de huidige gemeenschapswacht en voor handhavings- en toezichtstaken die nu voornamelijk op agenten van de lokale politie rusten. Deze nieuwe handhavingspolitie wordt dus volledig ingebed in de bestaande politiestructuren.

4.10 De politionele bevoegdheden geven de handhavingspolitie de mogelijkheid om officiële bestuurlijke vaststellingen en vaststellingen van strafbare feiten te doen. Dit kan resulteren in een ontlasting van de lokale politiekorpsen en kan tegelijkertijd een versterking betekenen voor de politionele nabijheidswerking.

4.11 Er wordt een afzonderlijke opleiding ingericht voor handhavingspolitieagenten en voor de omscholing van de bestaande gemeenschapswachten. Mits de nodige opleiding kan de handhavingspolitie ook beschikken over de tools om in de handhaving te voorzien. Daaronder begrijpen we onder meer niet dodelijke wapens zoals een wapenstok of pepperspray, handboeien, bestuurlijke arrestatiebevoegdheid, enzovoort.

4.12 Indien de handhavingspolitie handhavingstaken op zich kan nemen, geeft dit opportuniteiten voor wijkagenten om zich veeleer op de wijkwerking te focussen. Hetgeen de positieve beeldvorming en respect rond de figuur van een wijkagent kan versterken, voornamelijk in verstedelijkte gebieden.

4.13 In het kader van "community oriented policing" vragen we de politie om kennis te vergaren omtrent gevoeligheden van subculturen en specifieke wijken, alsook een goede band op te bouwen met lokale vertrouwenspersonen en inwoners met een bepaald aanzien. Het gaat hier niet om een voorkeursbehandeling te geven aan eender wie, wel om efficiënter, doelbewust en meer de-escalerend te werk te kunnen gaan.

4.14 Er moet een juridisch kader voorzien worden voor vrijwillige politieagenten, naar het model van de Nederlandse politie en vrijwillige brandweerlui. Voorafgaand aan een indiensttreding moet een grondige screening gebeuren naar de achtergrond van de vrijwilliger en eventuele belangenconflicten. Voor deze screening moet er structureel worden geïnvesteerd in de opleidingen en politiescholen.

OPLEIDING IS HET BEGIN VAN ALLES

4.15 De politieopleiding voor inspecteur van de politie wordt verlengd in duurtijd, voornamelijk om voldoende aandacht te kunnen schenken aan psychologische opleiding, stage en competenties.

4.16 In het verlengde opleidingstraject van de politie worden motivationele en empathische vaardigheden aangeleerd. Burgers die klacht neerleggen bij de politie moeten zich veilig, begrepen en serieus genomen voelen wanneer ze klacht neerleggen.

4.17 Politiediensten moeten partners worden in het herkennen van psychisch kwetsbaren. Zij moeten hiervoor een degelijke kennis meekrijgen van psychische stoornissen, hoe deze te benaderen en hen doorverwijzen naar de geschikte hulpverlening.

Politiediensten moeten voorbereid zijn om psychische crisissituaties op een zo goed mogelijke manier te benaderen. We denken hier in de eerste plaats aan zelfmoordpogingen, psychoses en traumatische situaties en soortgelijke problematieken.

4.18 Op het einde van de politieopleiding wordt een bachelordiploma verkregen. Dit betekent dat de politieopleiding wordt ingebed in de Europese bachelor-masterstructuur.

4.19 We zetten actief in op een divers politiekorps. We streven naar een maximaal bereik van de vacatures zodat ook een breed publiek, zoals mensen met buitenlandse roots, wordt aangesproken om te solliciteren voor een job bij de politie. We willen een toegepast recruitersbeleid specifiek voor deze doelgroepen, rolmodellen kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Hiervoor maken we geen gebruik van quota en sleutelen we niet aan de standaarden van de verschillende testen en examens.

4.21 Zodoende een overstap van de privésector naar een politiefunctie te faciliteren moeten ook halftijdse opleidingstrajecten (over een langere periode) voorzien worden.

4.23 Budgettaire krapte mag in geen geval een reden zijn om fysieke en mentale opleiding en verdere vorming van agenten te beperken. Hetzelfde geldt voor andere veiligheidsdiensten.

LAAT ZE HUN JOB DOEN

4.24 Er moet verder ingezet worden op het gebruik van bodycams. Op die manier wordt een tegensprekelijke behandeling van politie-incidenten mogelijk gemaakt. Ook andere nieuwe en betrouwbare technologieën, zoals drones, moeten structureel ingezet worden om het politiewerk te faciliteren. Bij het gebruik van deze technologieën

moet steeds rekening gehouden worden met het recht op privacy van de burgers.

4.25 Er moeten hogere straffen ingevoerd worden voor diegene die het politieel optreden en het optreden van andere hulpdiensten ondermijnen. Snelrecht moet toegepast worden op agressie gerelateerde misdrijven tegen politieagenten en andere hulpdiensten, in het bijzonder wanneer deze gepaard gaan met bendevorming. Seponering moet de uitzondering worden, en niet de regel.

4.26 Er moet onderzocht worden in welke mate snelrecht kan worden ingezet bij andere misdrijven die geen aanleiding geven tot een effectieve gevangenisstraf om straffeloosheid tegen te gaan. Er moet op een creatieve wijze ingezet worden op straffen die van die aard zijn dat ze een onmiddellijke impact hebben op de dader, daarbij kan gedacht worden aan specifieke vormen van (misdrijfgebonden) werkstraffen of de intrekking van het rijbewijs.

4.27 We stellen het gebruik van een taser gelijk aan dat van pepperspray. Naar aanleiding van een eerdere positieve evaluatie moeten stroomstootwapens algemeen uitgerold worden onder de politiekorpsen, na opleiding voor gebruik.

2. Defensie terug op de rails

Met deze voorstellen willen we “Defensie terug op de rails” krijgen, het inpassen van nieuwe technologie is daarbij essentieel. We geven aan welke rol van militairen kunnen spelen in binnen- en buitenland.

Nadien kijken we waar opleidingen kunnen worden bijgestuurd om onder meer de doorstroming te verbeteren en een job bij defensie aantrekkelijk te maken. Ten slotte leggen we een aantal minimumstandaarden voor defensie op, die essentieel zijn voor het functioneren van een operationeel leger.

EEN DYNAMISCHE, EFFICIËNTE EN GESPECIALISEERDE DEFENSIE

4.28 Er moet onderzocht worden hoe de verschillende componenten versterkt kunnen worden met een of meerdere cybereenheden. Hiervoor wordt intensief samengewerkt met ons omringende landen, in het bijzonder Nederland en landen die hierin expertise hebben.

Een verregaande samenwerking tussen de cybereenheden moet expertise in cybertechnieken tussen de verschillende componenten van defensie garanderen. Op die manier zorgen we ervoor dat cyberexpertise geïntegreerd wordt in alle aspecten van onze defensie.

4.29 De Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid (ADIV) moet prioritair versterkt worden met zowel bijkomende cybereenheden als infrastructurele capaciteit. ADIV moet daarbij over de nodige instrumenten en middelen beschikken om aantrekkelijke expertise van buiten Defensie aan te trekken.

Er moet ingezet worden op zowel offensief als defensief optreden. Alhoewel er prioriteit moet gegeven worden aan de defensieve capaciteit. Een nog nauwe samenwerking met cybercrime-eenheden van de politie en de VSSE is noodzakelijk.

4.30 Er moet een parlementaire controle komen op het defensieve luik van de ADIV, met betrekking tot de binnenlandse dreigingen. Het parlement moet via een nieuw wettelijk kader inspraak krijgen in wat als een binnenlandse dreiging beschouwd kan worden.

4.31 In het kader van internationale interventies stelt ons land zich terughoudend op. Dit staat immers niet in de weg dat ons land optreedt als een partner binnen een vrijwillig samenwerkingsverband in de strijd tegen terrorisme.

4.32 De opleiding van militairen moet voornamelijk gefocust zijn op de kerntaken van defensie (collectieve veiligheid en verdediging en de bescherming van burgers). Wat betreft de bescherming van burgers in het binnenland moeten de kerntaken van defensie scherp gehouden worden.

Defensie hoeft niet op te treden waar de missies beter uitgevoerd kunnen worden door de politiediensten of door de civiele bescherming (conform het subsidiariteitsbeginsel). Dit vereist wel dat er voldoende middelen moeten vrijgemaakt worden voor politieactoren om deze taken te ondervangen.

4.33 Voor de beveiliging van terrorismegevoelige plaatsen moeten voornamelijk gespecialiseerde politie-eenheden ingezet worden, eerder dan militairen. Indien de federale en lokale politie niet in staat zijn om dergelijke bewakingsopdrachten op te vangen, kunnen er uitzonderlijk toch militairen ingezet worden om de openbare orde te kunnen handhaven. Er moet intensief ingezet worden op bijkomende zwaarbewapende eenheden binnen de politie die voor hoog risico bewakingsopdrachten ingezet kunnen worden.

EEN LEGER OP MENSENMAAT EN MEE MET ZIJN TIJD

4.34 Door defensie gefinancierde studies voor geneeskunde, tandheelkunde, farmacie en ingenieur aan (gewone) universiteiten moeten meer gepromoot worden. Deze door defensie gefinancierde opleidingen garanderen een toekomstige doorstroom naar defensie. Op deze manier kan ook ingezet worden op een gedeeltelijke civiel-militaire werkrachten voor gespecialiseerde beroepen.

4.35 Tot op vandaag is het voor studenten die hun (academische) bacheloropleiding hebben aangevangen enkel mogelijk om verder te studeren aan de Koninklijke Militaire School (KMS) via de aanvullende werving van defensie.

Er wordt een schakelprogramma ingericht om een doorstroming van bepaalde academische bacheloropleidingen aan een burgeruniversiteit naar een aansluitende masteropleiding bij de KMS mogelijk te maken. Hieraan wordt uiteraard de verbintenis gekoppeld om vanaf dat moment als student actief te worden bij defensie.

4.36 Defensie moet over verschillende multifunctionele kazerne-'hubs' beschikken evenwichtig verspreid over het grondgebied, die ook geschikt zijn als opleidingscentra. Dit is noodzakelijk om voldoende toegankelijk te zijn voor de bestaande en toekomstige militairen. In Vlaanderen moeten minstens twee multifunctionele kazerne-hubs worden ingepland, waaronder de herinrichting van de kazerne in Leopoldsborg.

4.37 Er moet gesleuteld worden aan de verloning van onze veiligheidsberoepen. Deze moet gebaseerd worden op basis van het risico dat men loopt en hoe ver van huis men actief is.

4.38 Een vergoeding voor woon-werkverkeer (de zogenaamde verwijderingstoelage) moet deel uit maken van het loonpakket van militairen die zich disproportioneel langer moeten verplaatsen van hun woonplaats naar de gebruikelijke plaats van tewerkstelling (ten opzichte van andere burgers).

De vergoeding geldt eveneens voor de verplaatsing van de woonplaats naar een uitzonderlijke plaats van tewerkstelling, die verder gelegen is van de woonplaats dan de gebruikelijke plaats van tewerkstelling. De toelage is van toepassing op militairen die in werkelijke en normale dienst zijn.

4.39 Hervormingen in de pensioenen en andere lange termijn voordelen voor militairen moeten onderzocht worden, ter financiering van de loonsverhogingen. Goede loonvoorwaarden en een verhoogde kwaliteit van de werking van defensie, moeten de job aantrekkelijker maken in het bijzonder bij jongeren.

Daarbij moet ingezet worden op aanwervingen in het BDL-statuuut, die jongeren werkzekerheid kunnen bieden voor minstens 12 jaar en als springplank dient naar een professionele toekomst binnen of buiten defensie.

4.40 De mogelijkheid voor studenten om als reservist aan de slag te gaan bij het leger moet verder worden uitgebreid binnen de verschillende componenten van defensie. De cadetten en de jongerenstages geven jongeren de mogelijkheid om even met defensie in aanmerking te komen, maar geven studenten niet de mogelijkheid om echt bij defensie aan de slag te gaan.

Een duidelijk statuut voor student-reservisten binnen kader van de bestaande wetgeving inzake studentenjobs, moet deze mogelijkheid faciliteren. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de vereiste opleiding en een maximaal aantal toegelaten werkuren. Indien nodig wordt op het maximaal aantal toegelaten werkuren een wettelijke uitzondering voorzien.

4.41 Daarnaast moet er ook duidelijkheid komen over het statuut voor (de klassieke) reservisten. Hierbij voor vooral gedacht aan meer transparantie over de voorwaarden om als reservist aan de slag te kunnen en de daarbij samenhangende voordelen.

4.42 Wederoproepingsdagen voor reservisten moeten beter worden verloond. Andere inkomsten uit werk als reservist worden vrijgesteld van inkomstenbelasting. Daarnaast wordt in een verzekering voorzien voor opgelopen letsels door reservisten tijdens hun dienst.

4.45 Een meldpunt waarop wantoestanden aangeklaagd kunnen worden, lijkt op vandaag onvoldoende vruchten af te werpen. Er wordt onderzocht of een onafhankelijke eenheid opgericht kan worden die wantoestanden, zoals intimidatie, machtsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag, binnen alle componenten van defensie onderzoekt.

MINIMUMSTANDAARDEN VOOR DEFENSIE

4.46 Het materieel en de gebouwen in de meest kritieke toestand moeten eerst aangepakt worden, ofwel volledig vervangen worden indien dit vanuit efficiëntieoverwegingen wenselijk is. De verschillende eenheden worden uitgerust met de nodige voertuigen, helikopters, bewapening, zodat de eenheden terug volwaardig kunnen worden ingezet. Er moet bijkomend ingezet worden op structureel onderhoud van het militair materiaal.

4.47 De witte vloot (regeringsvloot en vloot voor de Koninklijke familie) moet bestaan uit een beperkte capaciteit aan toestellen die multifunctioneel ingezet kunnen worden door defensie. Indien er zich een tekort aan capaciteit voordoet, wordt voorrang gegeven aan regeringsrepresentatie.

De kosten die gepaard gaan met buitenlandse verplaatsingen voor diplomatieke doeleinden waarbij defensie wordt ingeschakeld, mogen niet ten laste komen van het defensiebudget. Privégebruik door de koninklijke familie moet altijd gefinancierd worden met de koninklijke dotatie.

3. De ongestreden strijd tegen terreur

In dit deel gaat het over de strijd tegen terreur. Het verstrengen van de bestraffing na de veroordeling voor een terreur gerelateerd misdrijf, het voorkomen van (verdere) radicalisatie maar ook het opvolgen van wie al geradicaliseerd is, komen hier aan bod.

TERREUR STRENG BESTRAFFEN

4.48 De vervallenverklaring van de nationaliteit (voor personen met een dubbele nationaliteit) is een essentiële maatregel in een effectief terreurbeleid. De vervallenverklaring moet toegepast worden bij de veroordeling van elk terreur gerelateerd misdrijf, ook voor mensen die in België geboren zijn (en voor zover zij over een dubbele nationaliteit beschikken).

4.49 De mogelijkheden voor vervroegde vrijlating worden teruggeschroefd voor terreur gerelateerde misdrijven. De cumulatie van straffen wordt mogelijk gemaakt wanneer verschillende delicten zijn gepleegd in het kader van terrorisme. Daarnaast moeten ook de minimumstraffen voor activiteiten in verband met terreur naar omhoog.

4.50 De bestraffing van terreurdaden in het land van herkomst (veroordeling en bestraffing) wordt mogelijk gemaakt indien de link van de persoon in kwestie met het Belgisch grondgebied minimaal is.

PROFESSIONELE EN STRIKTE OPVOLGINGSREGIMES

4.51 Het is noodzakelijk dat er meer gevangenisconsulenten worden aangeworven voor de persoonlijke opvolging van geradicaliseerde gedetineerden in de gevangenissen. Deze opvolging moet zowel betrekking hebben op de persoon in kwestie als op zijn omgeving.

4.51bis Om de overbevolking van de gevangenissen tegen te gaan moeten er gevangeniscomplexen worden bijgebouwd.

4.52 Een strikte opvolging (na de invrijheidsstelling) moet steeds opgelegd worden (door de strafuitvoeringsrechtbank) als voorwaarde voor een invrijheidsstelling of andere re-integratiemaatregelen in de maatschappij.

4.53 Bij de begeleiding van geradicaliseerde gedetineerden moet ingezet worden op disengagement (gedragsverandering), gelet op het wetenschappelijk onderzoek dat erop wijst dat deradicalisering op zich niet effectief blijkt te zijn.

Het is immers niet de taak van de overheid om gedachten van personen te veranderen. Het is wel een kerntaak van de staat om de veiligheid van haar burgers te vrijwaren. Er moet bijzondere aandacht besteed worden aan de re-integratie in de maatschappij, voornamelijk wat opleiding en werkgelegenheid betreft.

4.54 Er moet ingezet worden op screening van gedetineerden op radicalisering. Een vroegtijdige detectie van radicalisering (via andere gedetineerden of andere communicatiekanalen) in de gevangenissen is cruciaal.

De inlichtingenpositie van de Staatsveiligheid voor het gevangeniswezen moet door middel van geld en middelen sterk opgetrokken worden. De DeRadex-afdelingen in Hasselt en Itter moeten optimaler benut worden om deze gedetineerden te beletten anderen te radicaliseren.

4.55 Na detectie is een strikte opvolging van de betrokken persoon een prioriteit. Daarvoor moeten bijkomende consulenten ingezet worden in asielcentra.

4.56 Er moeten bijkomende middelen vrijgemaakt worden voor de screening en opvolging van niet-erkende gebedshuizen of andere organisaties of personen, zodoende hiervoor gespecialiseerd persoon aan te werven (inzake staatsveiligheid). Daarbij moet in de opsporing bijzondere aandacht besteed worden aan personen die bepaalde vormen van terreur zouden aanmoedigen, hetgeen valt onder de strafbaarstelling 'aanzetten tot geweld'.

4.56bis Om procedureslagen te voorkomen en de slachtoffers van terreur een langdurend emotioneel zwaar belastend proces te besparen worden alle misdrijven inzake terreur gecorrectionaliseerd.

4.56ter Er zijn extra middelen nodig om slachtoffers van terreur te ondersteunen. Deze middelen worden ingezet op het heroprichten van het garantiefonds en op projecten die slachtoffers van terreur vooruithelpen na de feiten.

4. Privacy, een kwetsbaar goed

Waar mag wie gefilmd worden? Wie mag deze beelden bekijken? Gelden er andere regels voor privé-bedrijven? Wat met onze privacy tijdens een noodtoestand? Hoe veilig is de digitalisatie van onze gegevens? Wat met 5G, censuur of hackers? Allemaal vragen die we proberen aan te pakken in dit onderdeel "Privacy, een kwetsbaar goed".

PRIVACY IN HET STRAATBEELD

4.57 We faciliteren het bezit en de installatie van private beveiligings- en camerabewaking door particulieren en bedrijven, in het bijzonder wanneer deze zicht hebben op het openbaar domein. Camera's hebben niet alleen een preventieve werking in het verminderen van criminaliteit en overlast, ze zijn ook nuttig in de uitoefening van politietaken. We willen hierbij voorrang geven aan criminaliteits- en terrorismegevoelige plaatsen.

4.59 Door de digitalisering worden private camerabeelden ook meer en meer ingezet als bewijs voor gepleegde misdrijven of ter identificatie van daders. Het moet toegelaten worden om private opsporingsberichten (camerabeelden) te verspreiden via sociale media naar aanleiding van een misdrijf, onder de voorwaarde dat in deze opsporingsberichten niet aangezet wordt tot haat of geweld. Dit dient steeds te gebeuren mits toestemming van de bevoegde politiediensten.

4.61 Een wet moet het mogelijk maken om een technische databank aan te leggen voor biometrische gegevens van reizigers buiten de EU.

4.62 De dataverzameling van biometrische gegevens kan plaatsvinden aan internationale toegangspunten zoals luchthavens, treinstations en cruiseterminals. Indien een dergelijk dataverzameling ook noodzakelijk blijkt te zijn op andere locaties kan hiertoe bij koninklijk besluit de toestemming worden verleend voor een beperkte duurtijd.

Voorafgaand aan de toestemming dient een uitvoerig onderzoek te gebeuren omtrent de noodzakelijkheid van

dergelijke dataverzameling op de betrokken locatie. Hiervoor wordt het nodige wettelijke kader voor voorzien.

DIGITALISERING EN GEBRUIK VAN DATA

4.63 In het kader van een onderzoek naar seksueel geweld of misbruik moet het afnemen van DNA of het consulteren van de betrokken DNA-databanken steeds mogelijk gemaakt worden.

4.64 De gecentraliseerde politiedatabank ter consultatie van het strafregister is een essentieel instrument in het veiligheidsbeleid. Echter moeten we voorkomen dat er misbruik wordt gemaakt van deze databank voor private doeleinden. Vandaar is het wenselijk om een controlesysteem in te voeren ter identificatie van de opvrager van de gegevens en de reden van de opvraging.

4.65 Er moet verder ingezet worden op de digitalisering van de juridische procedures voor hoven en rechtbanken, naar het model van de Raad van State wat de processtukken betreft. Op termijn moet vermeden worden dat alle dossiers afgedrukt en/of gescand worden.

4.66 Vonnissen en arresten moeten vooreerst gepubliceerd worden in de online tool die gehanteerd voor de procedure. Daarnaast wordt de publicatie van de vonnissen en arresten op de website van het betrokken gerecht een wettelijke minimumvereiste. De rechter kan op verzoek van één van de partijen beslissen om het uit te spreken vonnis of arrest te laten anonimiseren bij de online publicatie.

4.67 De coronapandemie heeft aangetoond dat digitale zittingen wel degelijk mogelijk kunnen zijn. De mogelijkheid moet voorzien worden om digitaal te verschijnen op de inleidende zitting.

4.68 Er moet optimaal gebruik gemaakt worden van de digitale handtekening in het kader van gerechtelijke of administratieve procedures.

NOODTOESTAND BREEKT PRIVACY?

4.69 Er is een juridisch kader nodig om de regering de mogelijkheid te geven om uitzonderlijke maatregelen te treffen in een crisissituatie.

4.70 Een wet op de noodtoestand moet de regering de bevoegdheid geven om maatregelen te treffen die anticiperen op een heersende of nakende crisissituatie. Deze maatregelen mogen en kunnen en geen geval ongrondwettelijk zijn, zoals ook bepaald is in de Grondwet.

Het parlement stemt met een bijzondere resolutie of er sprake is van een heersende of nakende crisissituatie. Om de bijzondere maatregelen mogelijk te maken moet de betrokken resolutie met een tweederdemeerderheid (tweederdemeerderheid van haar leden) gestemd worden.

4.71 Bij het nemen van crisismaatregelen in het kader van deze noodwet dient de regering een spoedig advies te vragen aan de Raad van State. Indien de Raad er niet in slaagt om een advies af te leveren binnen de zeven dagen moet niet op dit advies gewacht worden.

4.72 De genomen maatregelen worden binnen het parlement geëvalueerd. Ze kunnen te allen tijde beëindigd worden door middel van een resolutie die door een gewone meerderheid van het parlement (meerderheid van aanwezigen) is goedgekeurd.

PERSOONLIJKE DATA EN OVERHEIDSDATA IN VEILIGE HANDEN?

4.73 Overheden maken gebruik van software voor de verwerking, het beheer en de opslag van overheidsgegevens. Hiermee gaan ook privacy- en veiligheidsrisico's gepaard zoals onder meer datalekken. Er moet ingezet worden op monitoring en inperking van deze risico's, teneinde datalekken in de toekomst te vermijden. Transparante samenwerking met de betrokken dienstverlener (van dataopslag) is daarbij cruciaal.

4.74 Ook het gebruik van private servers door publieke diensten of zelfs de regering is niet zonder risico's. De servercapaciteit in handen van de overheid moet uitgebreid worden zodat deze kan volstaan om de privacygevoelige informatie van haar burgers en de informatie die de staatsveiligheid raakt veilig kan opgeslagen worden.

4.75 Er moet ingezet worden op consumentenbescherming op sociale media, voornamelijk voor privacy gerelateerde aspecten. Op die manier kunnen consumenten bewuster gemaakt worden over het gebruik van hun privacyrechten.

4.76 Op Europees niveau moet naar instrumenten gezocht worden die de onderhandelingspositie van de consument met betrekking tot zijn privacyrechten kunnen versterken. Er kan gedacht worden aan een zwarte lijst van bedingen die niet opgenomen mogen worden in privacybeleid van sociale mediabedrijven of andere bedrijven die online actief zijn.

4.77 Om de belastingongelijkheid aan te pakken tussen kleine en middelgrote ondernemingen die fysieke goederen verkopen of diensten leveren en online handelaars of dienstverleners, moet er een gelijke belasting ingevoerd worden op online handelaars of dienstverleners. Online dienstverleners en handelaars zullen belast worden op basis van de nationaliteit van de consumenten of de zetel van bedrijven waarmee transacties worden verricht.

4.78 Deze taks moet plaatsvinden op het niveau van de Lidstaten, en niet op het niveau van de EU. De residuaire bevoegdheden die niet door de Lidstaten werden overgeheveld naar de Europese Unie blijven immers een bevoegdheid van de Lidstaten. Er wordt geen medewerking verleend voor het invoeren van een Europees belastingregime.

4.79 Om misbruik van persoonsgegevens door technologie-reuzen te vermijden moet er transparantie komen voor de gebruikers van sociale media. Deze transparantie is voornamelijk vereist voor de gegevens die door sociale mediabedrijven worden verzameld, opgeslagen en gebruikt. In het bijzonder wanneer deze worden gebruikt voor andere doeleinden dan voor gebruiksverbeteringen.

4.81 Op Europees niveau moet verder ingezet worden op de controle op de naleving van de bestaande reglementering van online platformen. En er moet verstrengd toezicht komen op de marktconcentraties die tot stand komen door middel van overnames op de markt van sociale mediabedrijven.

VEILIGHEID IN DE “DIGISPACE”

4.82 De ontwikkeling van het 5G-netwerk biedt enorme opportuniteiten voor onze Vlaamse economie. Het uitrollen en operatief maken van de 5G-netwerken brengt echter ook veiligheidsrisico's met zich mee. Door de komst van het 5G-netwerk wordt het aanvalsoppervlak (werkgebied) voor cybercriminelen vergroot. Dit brengt met zich mee dat er een enorme inspanning moeten gebeuren qua beveiliging, bewaking en opsporing.

4.83 Door de digitalisering komen ook consumenten meer en meer in aanmerking met cybercriminaliteit, denk maar aan phishing. Hierbij zijn voornamelijk digitaal “ongeleterde” consumenten een gevoelige doelgroep. Er moet ingezet worden op sensibilisering en bescherming van deze groepen.

4.84 Ook overheidsinstellingen en KMO's zijn vatbaar voor cybercriminaliteit, daarom moeten er op dat vlak bijkomende inspanningen geleverd worden. Voornamelijk het gebruik van minder beveiligde thuisnetwerken die gebruikt worden in het kader van telewerken, zijn gemakkelijke doelwitten voor cybercriminelen. Indien we telewerken voor iedere werknemer en ambtenaar in de toekomst willen garanderen moet onderzocht welke systemen veilig telewerken kunnen garanderen.

4.85 Omwille van het feit dat cybergijzelingen (ransomware-aanvallen, aanvallen waarbij cybercriminelen een computersysteem plat leggen tegen de betaling van een dwangsom) moeilijk te achterhalen zijn, waardoor de pakkans klein is, is het noodzakelijk om cybergijzelingen als een verzwarende omstandigheid te beschouwen. Hierdoor zou de minimumstraf fors opgetrokken moeten worden.

Er moeten middelen en capaciteit ingezet worden om dergelijke misdrijven op te sporen. Ook op Europees en internationaal vlak zullen de nodige samenwerkingen opgezet moeten worden, om het vanuit zijn aard grensoverschrijdend fenomeen aan te pakken.

4.86 De overheid moet op korte termijn inzetten op bijkomende specifieke opleidingen voor data protection medewerkers en ontwikkelaars met een contractuele tewerkstelling. De carrièreswitch naar cyberexpert binnen het

personeelsbestand van de verschillende overheden moet gefaciliteerd worden.

4.88 De bezetting van de Computer Crime Unit van de federale politie (FCCU) moet fors worden uitgebreid. De knowhow en organisatie moet gefuseerd worden met het federaal Cyber Emergency Response Team (CERT), om versnippering en inefficiënties tegen te gaan.

4.89 In het kader van de zogenaamde state sponsored cyberaanvallen is het noodzakelijk dat er een operatieve taskforce wordt samengesteld, die overkoepelend werkt over de verschillende inlichtingendiensten (VVSE en ADIV) heen. Omwille van het grensoverschrijdend karakter dat inherent is aan cyberaanvallen, moet er een nauwe samenwerking bestaan tussen de FCCU en de nieuwe taskforce.

4.90 Er moet een wettelijk kader worden uitgewerkt die de voorwaarden bepaalt waaronder het toegelaten is voor techbedrijven om een gebruiker van een socialemediaplatform te bannen.

4.91 Het eenzijdig ontzeggen van een persoons toegang kan slechts in een limitatief aantal gevallen (zoals het verspreiden van illegaal beeldmateriaal of het aanzetten/oproepen tot geweld of andere misdrijven) worden toegestaan, en moet in elk geval beperkt zijn in de tijd. De loutere uitoefening van de vrijemeningsuiting kan geen reden zijn voor de uitsluiting van een dergelijk platform.

4.92 De vrederechter moet aangesteld worden als onafhankelijk beroepsorgaan, waarbij de beslissing tot uitsluiting van een sociale mediaplatform kan worden aangevochten. De vrederechter kan een gerechtelijk bevel uitspreken ten aanzien van het sociale mediabedrijf van de gebruiker, waarbij de gebruiker opnieuw de toegang tot het platform verschaft zal moeten worden.

5. Grenzen stellen aan zedendelicten

De bestrafning van seksueel gerelateerde delicten wordt vaak bekritiseerd. Maar hoe moet het dan wel? Het antwoord op deze vraag lees je in "Grenzen stellen aan seksueel gerelateerde delicten". Huiselijk geweld, seksuele opvoeding, de minimumleeftijd voor seks, het leeftijdsverschil tussen de partners en sexting komen ook aan bod in dit laatste onderdeel.

REPRESSIEVE AANPAK VAN STRAFFELOOSHEID

4.93 Verkrachting is een misdrijf dat een enorme en soms levenslange impact heeft op het slachtoffer. Bovendien is het vaak moeilijk te bewijzen. Vandaar dat het belangrijk is dat de bewezen gevallen wel streng bestraft kunnen worden. De minimum- en maximumstraffen voor verkrachting moeten worden opgetrokken.

Het misdrijf van verkrachting moet in het algemeen bestraft worden met een gevangenisstraf van zeven tot vijftien jaar. Wanneer het slachtoffer minderjarig is moet een gevangenisstraf worden opgelegd van vijftien tot twintig jaar. In het geval het slachtoffer de volle leeftijd van 12 jaar niet heeft bereikt moet een levenslange gevangenisstraf worden uitgesproken.

4.94 In de gevallen waarin er een objectieve vertrouwensband is tussen het slachtoffer en de dader moet dit steeds als een verzwarende omstandigheid worden beschouwd met een sterk verhogend effect op de straf tot gevolg.

4.95 Het misdrijf verkrachting is sinds 2019 onverjaarbaar, wanneer de feiten gepleegd zijn tegen een minderjarig slachtoffer. Wij stellen voor om dit voor alle gevallen te doen.

4.96 Aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging moet steeds strafbaar gesteld worden, met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar als het slachtoffer meerderjarig is en als er een gebrek is aan toestemming.

Als het gepleegd wordt ten aanzien van een minderjarige of ten aanzien van een slachtoffer met een lichamelijke of geestelijke (inclusief verstandelijke) beperking dan moet de aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging ook volledig strafbaar gesteld worden met een gevangenisstraf van vijf tot tien jaar.

4.97 Aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreigen moet steeds strafbaar gesteld worden met minstens een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar.

Als het gepleegd wordt ten aanzien van een slachtoffer met een lichamelijke of geestelijke (inclusief verstandelijke) beperking, dan moet de aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreiging ook bestraft worden met een gevangenisstraf van minstens vijf tot tien jaar, net zoals bij minderjarige slachtoffers die de volle 16 jaar hebben bereikt.

4.98 Het aantal zorgcentra voor slachtoffers van seksueel geweld wordt verder uitgebreid tot minstens één zorgcentrum per stedelijke agglomeratie.

4.99 In de zorginstellingen moet beroep gedaan kunnen worden op een psycholoog die het slachtoffer kan begeleiden om klacht neer te leggen bij de politie.

PREVENTIEVE TOOLS TEGEN RECIDIEVE EN HUISELIJK GEWELD

4.100 In afwachting van een proces, moet het slachtoffer de mogelijkheid krijgen om in beslotenheid haar wensen uit te drukken met betrekking tot preventieve maatregelen indien een kans op recidive waarschijnlijk lijkt. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan verplichte psychologische begeleiding van de dader, een contactverbod, een tijd gerelateerd uitgaansverbod of een voorlopige hechtenis (indien de vrijlating van de verdachte een reëel gevaar inhoudt voor het slachtoffer).

4.101 Er moeten inspanningen geleverd worden rond de sensibilisering omtrent de bestaande hulpverlenende instanties voor slachtoffers van seksueel geweld.

4.103 Er moet ingezet worden op opvanghuizen voor volwassenen of kinderen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld.

4.104 Bestaande initiatieven om het gemakkelijker te maken voor personen om te ontsnappen aan een gevaarlijke thuissituatie moeten onder de aandacht worden gebracht en ondersteund worden. Codewoorden (zoals "mondmasker negentien" en "ask for Angela") moeten onder de aandacht gebracht worden in samenwerking met alledaagse dienstverleners (zoals uitbaters van horecazaken, kleine handelszaken en apotheken).

4.105 Er moet ingezet worden op meldpunten voor probleemsituaties, die niet als zodanig kunnen herkend worden door de gewelddadige persoon.

GRENZEN AAN SEKSUALITEIT

4.106 Naast de klassieke seksuele opvoeding moet er ook aandacht besteed worden aan het psychologische aspect van seksuele betrekkingen. Er moet bijvoorbeeld aandacht zijn voor het feit dat er steeds toestemming moet zijn van beide personen vooraleer er seksuele betrekkingen kunnen plaatsvinden en welke stappen je moet ondernemen in geval van niet-consensuele seks.

4.107 De huidige minimumleeftijd om consensuele seks (seksuele penetratie) te kunnen hebben ligt op 14 jaar. De minimumleeftijd voor consensuele seks moet worden verhoogd tot 15 jaar. Voorafgaand aan het bereiken van de meerderjarigheid moet de voorwaarde gelden dat het leeftijdsverschil tussen de sekspartners niet hoger is dan drie jaar en er geen vertrouwens- of gezagsrelatie bestaat tussen beiden.

4.108 Andere seksuele handelingen dan seksuele penetratie, die vallen onder de aanranding van de eerbaarheid, kunnen consensueel plaatsvinden vanaf de leeftijd van 14 jaar, onder de voorwaarde dat het leeftijdsverschil tussen beiden niet hoger is dan drie jaar en er geen vertrouwens- of gezagsrelatie bestaat tussen beiden.

4.109 Consensuele sexting kan consensueel plaatsvinden vanaf de leeftijd van 14 jaar, onder de voorwaarde dat het leeftijdsverschil tussen beiden niet hoger is dan drie jaar en er geen vertrouwens- of gezagsrelatie bestaat tussen beiden.

4.110 Het versturen of het in bezit hebben van naaktbeelden van minderjarige personen met een pornografisch karakter blijft echter onder alle beding verwerpelijk en strafbaar.

4.111 Het verspreiden van naaktbeelden van iemand, zonder diens toestemming voor de verspreiding, is een strafbaar feit op vandaag. Ook dreigen om tot de verspreiding van naaktbeelden over te gaan, zonder de toestemming van de betrokken persoon, moet strafbaar worden gesteld.

INLEIDING

COVID-19 schudde Vlaanderen wakker. Van tijdelijke werkloosheid tot het massale thuiswerken, onze economie werd geconfronteerd met een nieuwe realiteit. De gezondheidscrisis maakte ook slachtoffers. Massale (tijdelijke) werkloosheid, de sluiting van de horeca, het stilleggen van de toeristische sector,... weinigen bleven gespaard. Dit alles doet ons nadenken over de, tot voor de pandemie gehanteerde, manier van werken. Het toont dat een veerkrachtige economie noodzakelijk is.

De commissie Economie werd belast met het ontwerpen van de statuten inzake ons Vlaams economisch landschap. De vier subthema's waarop deze statuten zich toespitsen zijn de arbeidsmarkt, het ondernemerschap, de fiscaliteit en onze strategische sectoren.

Met onze standpunten die hierna volgen, is het de bedoeling om een gezond economisch klimaat te kunnen waarborgen op zowel de korte als de lange termijn. Wij onderschrijven een goede mix van maatregelen voor zowel werkgever als werknemer die beiden de basis vormen van ons economisch stelsel.

1. Vlaamse arbeidsmarkt

Deze tekst werd geschreven vanuit een confederaal oogpunt. Het ondernemerschap is de ruggengraat van een gezonde en welvarende economie in Vlaanderen. Daarnaast heeft het ook een directe impact op de instandhouding van onze sociale zekerheid.

Er moeten dus zoveel mogelijk jobs gecreëerd worden en inactieve burgers, die arbeidsgeschikt zijn, moeten aangemoedigd worden om deze openstaande vacatures in te vullen. In deze jobcreatie speelt de overheid een indirecte doch fundamentele rol door niet zelf aan ondernemerschap te doen, maar door het ondernemerschap te faciliteren en te bevorderen.

REGIONALISERING

5.1 In afwachting van Vlaamse onafhankelijkheid vraagt Jong N-VA een volledige regionalisering van het arbeidsmarktbeleid en de sociale zekerheid.

ARBEID VANUIT HET OOGPUNT VAN DE WERKNEMER

5.2 Jong N-VA wil in eerste instantie af van de werkloosheidsval door werkloosheidsuitkeringen in de tijd te beperken. Jong N-VA stelt een uitdovingstermijn van maximum 2 jaar voor. Om een eerlijk systeem te creëren moet deze termijn afhangen van de gewerkte tijd voorafgaand aan het jobverlies.

5.3 Deze termijn moet gepaard gaan met het opdrijven van het bedrag van de werkloosheidsuitkering. Jong N-VA stelt voor om hierbij gebruik te maken van een degressief systeem. In dit systeem is de initiële uitkering hoog maar wordt deze doorheen de tijd geleidelijk aan lager tot hij na maximaal 2 jaar finaal uitdooft.

5.4 Jong N-VA vraagt om gemeenschapsdienst te gebruiken als middel om langdurig werklozen terug werkritme te geven en daardoor hen dichterbij de arbeidsmarkt te brengen.

5.4bis Om de opvolging van sociale fraude te optimaliseren, pleiten we voor de centralisering van volgende federale overheidsdiensten: het Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeitsverzekering (RIZIV), de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA), Het Federaal Agentschap voor de Kinderbijslag, de Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie (RJV), de federale Pensioendienst (FPD) en Febris. Bovendien zal de fusie van hun databanken de informatie-uitwisseling tussen bovenstaande instanties ten goede komen.

5.5 Jong N-VA wil dat elke persoon pas recht heeft op een werkloosheidsuitkering wanneer zij reeds vier maanden in ons land hebben gewerkt.

5.6 De activerende opzegvergoeding moet worden uitgebreid. Om de stap naar een nieuwe job aan te moedigen, moet het mogelijk worden om een deel (tot 1/2) van deze opzegvergoeding te gebruiken voor het ter beschikking stellen van beroepsopleidingen, outplacement, etc.

5.7 Ten slotte wil Jong N-VA af van het systeem waarin vakbonden instaan voor het uitbetalen van werkloosheidsuitkeringen. Deze taak moet exclusief toekomen aan de overheid.

5.8 Jong N-VA stelt voor dat mensen die werkloos worden zich 1 week na het jobverlies verplicht inschrijven bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) of Actiris.

5.9 Het lijkt Jong N-VA wenselijk dat lokale besturen volop samenwerkingsakkoorden aangaan met de VDAB of Actiris.

5.10 De VDAB en Actiris moeten de rol als loopbaanregisseur opnemen. Deze aanpak kan nuttig zijn voor de heractivering van oudere inactieven. Jong N-VA wil dat er wordt gefocust op wat mensen (nog) kunnen en hen indien nodig herscholen.

5.11 Digitalisering is geen trend, maar een feit. In Vlaanderen wordt reeds 14% van de jobs geautomatiseerd. Onze

manier van aanpak om mensen te (her)activeren moet hier rekening mee houden. Inzetten op bij- en herscholen met een sterke focus op STEM en digitale vaardigheden is daarom cruciaal.

5.12 Om het hoofd te bieden aan het grote aantal oningevulde vacatures, kijken wij naar zowel de werkgevers als de werkzoekenden. Eerst en vooral moeten jongeren correct geïnformeerd worden over de mogelijke jobkansen van de diverse studierichtingen.

5.13 Jong N-VA vindt dat jongeren die afstuderen of schoolverlatend zijn, zich vanaf dag 1 moeten inschrijven bij de VDAB of bij Actiris, indien ze nog geen job gevonden hebben. Jong N-VA blijft daarnaast voorstander van de beroepsinschakelingstijd van 1 jaar.

5.14 Jong N-VA blijft fervent voorstander van het systeem van warme overdracht.

5.15 De lasten op arbeid moeten verder worden verlaagd. Jong N-VA verzet zich dan ook uitdrukkelijk tegen maatregelen die de facto een verhoging van de lasten op arbeid inhouden.

5.16 De keuze om te werken moet altijd aantrekkelijker zijn dan de keuze om niet te werken. De laagste lonen moeten daarom worden opgetrokken, en dit door middel van een hogere belastingvrije som. We zorgen ervoor dat het geen impact heeft op de loonkost van de werkgever.

5.16bis Onze samenleving is ten onrechte gericht op wat langdurig zieken niet langer kunnen doen in plaats van wat ze wel kunnen. We moeten werk maken van een systeem dat daar meer aandacht voor heeft. Mensen die door langdurige ziekte beperkt zijn in het werk dat zij kunnen verrichten, moeten werk eenvoudiger met een uitkering kunnen combineren.

5.17 Jong N-VA gelooft dat langer werken, moet lonen. Dit moet dan ook weerspiegeld worden in de hoogte van het pensioenbedrag.

5.18 Jong N-VA is voorstander van een duurzaam pensioensysteem waarbij de pensioenleeftijd gekoppeld wordt aan de levensverwachting.

ARBEID VANUIT HET OOGPUNT VAN DE WERKGEVER

5.19 De werkzaamheidsgraad in Vlaanderen moet tegen 2030 verhoogd worden tot 80% (Steunpunt Werk, 2019).

5.20 Om bedrijven zoveel mogelijk jobs te laten creëren moet er een lastenverlaging op arbeid komen voor de werkgever. Volgens Jong N-VA moet deze nog verder omlaag. Daarnaast pleiten we voor nutskosten laag te houden, rechtvaardige fiscaliteit om investeringen uit het buitenland aan te trekken.

5.21 Om zoveel mogelijk mensen uit de werkloosheid te halen blijft Jong N-VA voorstander van subsidies en fiscale voordelen aan bedrijven om werknemers uit specifieke doelgroepen aan te werven en dit op een eenvoudige manier. De lijst van specifieke doelgroepen moet worden opgemaakt in samenspraak met de VDAB en Actiris. We vereenvoudigen de systemen opdat ze gebruiksvriendelijk zijn.

5.22 Om oudere werknemers voldoende kansen te bieden, wil Jong N-VA af van het zogenaamde anciënniteitsprincipe. Dit moet vervangen worden door een loonmodel waarin competenties, verantwoordelijkheden en prestaties centraal staan.

5.23 Om het zwaartepunt van sociale akkoorden te verleggen naar het sectorale, en bij voorkeur bedrijfsniveau, bepleiten wij een afschaffing van het intersectorale overleg.

5.24 Bedrijven moeten de mogelijkheid krijgen om af te wijken van sociale akkoorden aan de hand van een opt-out clause.

5.25 Jong N-VA pleit voor een versnelde uitrol van de loopbaanrekening (of individuele rekening).

5.26 Binnen de arbeidsrelatie tussen werkgever en werknemer moet er ook meer vrijheid bestaan. Jong N-VA denkt hierbij onder andere aan jaarflexibiliteit.

5.27 Jong N-VA wil dat er meer wordt ingezet op arbeidsmobiliteit. Aan dit voorstel koppelen we wel dat er een

volwaardig eenheidsstatuut komt voor bedienden, arbeiders en ambtenaren.

5.27bis Onze arbeidswetgeving is 20e-eeuws waarbij er van uit gegaan wordt dat men werkt tot aan het pensioen bij dezelfde werkgever. Onze wetgeving moet geactualiseerd worden zodat men gemakkelijker een gepast beroep vindt op elke leeftijd.

2. Ondernemerschap

Ons Vlaanderen kent een rijke geschiedenis van een vorm van ondernemerschap dichtbij huis en op kleinschalige basis, namelijk de 'kleine en middelgrote ondernemingen'. Of kortweg: de KMO's. In 2019 telde Vlaanderen maar liefst 727.212 kleine en middelgrote ondernemingen. Hiervan is een derde actief in de dienstensector (FOD Economie, 2021).

Het aanbieden van diensten is dan ook een grote troef van ons Vlaamse economische landschap, aangezien we niet veel meer andere grondstoffen bezitten dan onze kennis en onze vaardigheden.

REGIONALISERING

5.28 Vlaanderen moet het ondernemerschap beschermen en een groeiend economisch klimaat hiervoor stimuleren. Er zijn grote verschillen tussen de huidige gewesten op het vlak van het aantal KMO's en het beleid. Zo herbergt Vlaanderen heel wat meer KMO's dan Wallonië of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het is daarom noodzakelijk dat de bevoegdheden aangaande economie en werk verder geregionaliseerd worden.

ECONOMISCH KLIMAAT VERBETEREN

5.29 Starters en groeiers creëren nieuwe jobs en scheppen welvaart. Voor Jong N-VA is het dan ook cruciaal dat zij de nodige ondersteuning krijgen om zich maximaal te ontplooiën.

5.30 Zelfstandigen lopen aanzienlijke risico's die eigen zijn aan het ondernemerschap. Het is dan ook niet meer dan logisch dat zij een sociale bescherming kunnen genieten die hiermee rekening houdt. Een verbetering van het sociaal statuut van zelfstandigen dringt zich daarom op.

5.31 De statuten van student-ondernemer en werkstudent moeten worden gepromoot om op die manier reeds op jonge leeftijd mensen aan te moedigen zich in de ondernemers- of beroepswereld te gooien.

5.33 Voor eventuele partners in de zaak moet er ook een volwaardig statuut voorzien worden. Dit heeft namelijk een invloed op de pensioenen van deze personen. Echtgenoten die mee in de zaak staan, moeten daarom beroep kunnen doen op het 'co-ondernemerscontract', ook in andere vennootschapsvormen dan een eenmanszaak.

5.34 Ondanks de taxshift van de Zweedse regering blijft België het land met de hoogste lasten op arbeid in de OESO en heeft het ook een torenhoog overheidsbeslag. Jong N-VA is daarom voorstander van een meer efficiënte overheid en een verdere verlaging van de belastingdruk, in het bijzonder voor de verlaging van de lasten op arbeid.

5.35 Om alle mensen een kans te geven om aan de slag te gaan binnen onze KMO's moet er blijvend ingezet worden op zogenaamde 'sociale premies' waarbij bedrijven extra steun krijgen indien ze mensen met een langdurige ziekte, een beperking of achterstand inzetten in hun personeelsbestand.

5.36 Om de internationalisering van onze KMO's te bewerkstelligen moeten zij makkelijk toegang krijgen tot het Europese Octrooi ('Unified Patent Court'). Dit moet gebeuren door een Vlaamse dienst op te richten die zowel in het Engels als in het Nederlands kan werken.

5.37 Er moet eveneens worden voorzien in een administratieve vereenvoudiging van de gegevensverwerking voor het internationaliseren van KMO's en het internationaal handel drijven. Daarom pleiten we ervoor om over te schakelen van local GAAP naar IFRS, dit zowel voor KMO's als grote ondernemingen.

3. Fiscaliteit

De taks op beursverrichtingen, registratierechten, schenkbelastingen, erfbelasting, roerende en onroerende voorheffing zijn allemaal vermogenswinstbelastingen. Volgens cijfers van de OESO leveren belastingen op vermogen maar liefst 3,5% (OESO) van het BBP op.

Dit komt overeen met meer dan 14 miljard euro op jaarbasis. Daarmee staan we binnen de OESO in de top 5 van landen waar vermogens het meeste bijdragen. De Gini-coëfficiënt van België bedraagt 0,632 (The Household Finance and Consumption Survey, 2017) en is daarmee een van de meest herverdelende landen van Europa.

België kent één van de hoogste belastingdrukken van Europa. De hoogste schijf kent een belastingdruk van 50%.

De huidige fiscale regels laten Vlamingen toe aan pensioensparen te doen. Het systeem is echter nodeloos complex en bevoordeelt enkel een selecte club van bestaande producten. In plaats van de pensioenspaarder te beschermen, lijken deze regels eerder het concurrentieel voordeel van bepaalde spelers te bestendigen.

5.38 Jong N-VA stelt voor om de personenbelasting op een efficiënte en eerlijke manier in te vullen. Door het aantal rubrieken tot het minimum te verlagen (<100) wordt het gemakkelijker om zowel belastingen te betalen als te innen en wordt belastingontduiking bemoeilijkt.

5.39 Jong N-VA stelt voor om de verlaging van de aftrekposten mogelijk te maken door de personenbelasting te laten dalen. Dit door middel van een verbreding van de schijven.

5.40 De Belgische personenbelasting dient dus op een zodanige manier heringericht te worden dat het burgers aanzet tot werken, ondernemen en vermogen op te bouwen voor hun pensioen.

5.41 De 'vercheque-ing' van de werknemers verloning is te ver doorgeslagen zonder dat dit enig nut biedt voor de werknemer an sich. Het systeem van ecocheques, maaltijdcheques en cultuur- en sportcheques moet daarom verdwijnen.

Dit systeem vervangen we door een hogere netto vergoeding waarop geen belastingen betaald worden. Op deze netto vergoeding bouwt men geen voordelen op i.v.m. pensioen, vakantiegeld, werkloosheidsuitkering, vervangingsinkomen.

5.42 Verschillende gunsttarieven, zoals voor topvoetballers, moeten onder de loep genomen worden en aangepast waar nodig. Op dit moment wordt de RSZ-bijdrage van professionele sporters, dus ook topvoetballers, berekend aan de hand van een fictief loon.

Dat loon bedraagt ongeveer 2352,21 euro per jaar (Securex, 2019). Ongeacht de grootte van het inkomen gaat er iedere maand 900 euro naar de sociale zekerheid. Dit is niet langer te rechtvaardigen en moet worden afgeschaft. Ook professionele sporters dienen socialezekerheidsbijdragen te betalen naargelang hun loon.

5.43 De aftrek voor vakbondsbijdragen is niet meer van deze tijd en discriminerend tegen andere groeperingen waarvan het lidmaatschap niet fiscaal aangemoedigd wordt. De fiscale aftrekbaarheid van vakbondsbijdragen moet dan ook worden afgeschaft.

5.44 Jong N-VA stelt als voorwaarde voor de belastingvoordelige status van pensioensparen onder de derde pensioenpijler dat het vermogen en de verworven winsten pas vanaf de leeftijd van 65 vrijgegeven worden.

5.46 De 'singlestoets' dient ingang te vinden in de personenbelastingen, die zodanig geherstructureerd moeten worden dat alleenstaanden niet proportioneel meer belasting betalen onder het stelsel dan samenwonenden.

5.47 Forfaitaire belastingaftrekken, zoals kinderen ten laste, worden bij koppels a rato van hun bijdrage tot het totale gezinsinkomen in mindering gebracht. De huwelijksquotiënt, die de globale belastingdruk van wettelijk

samenwonenden of gehuwden verlaagt, dient vervangen te worden door een werkbonus, die de globale belastingdruk op werkenden naar omlaag haalt.

5.48 Jong N-VA is tegen een vermogenswinstbelasting.

4. Strategische sectoren

De globalisering heeft ons op vele domeinen afhankelijk gemaakt van andere landen binnen en buiten Europa. Het coronavirus heeft ons allen hierop gewezen, denk maar aan bijvoorbeeld de plundering van de markt met betrekking tot de mondkmaskers. De pandemie dwingt ons om een evenwicht te vinden tussen enerzijds vrijhandel en anderzijds internationale economische onafhankelijkheid.

Vlaanderen blijft evenwel een open en exportgerichte economie en heeft haar welvaart te danken aan de internationale handel.

5.49 Jong N-VA pleit ervoor een buffer te voorzien voor onze strategische sectoren. Zo kunnen we inspelen op een verstoring van de internationale markten zoals in momenten van financiële crisis, gezondheidscrisis of milieurampen.

5.50 Daarnaast moeten we inzetten op soevereiniteitsbehoud door te waken over internationale en politiek-strategisch gerichte participaties in Vlaamse strategische sectoren.

NATUURLIJKE STRATEGISCHE SECTOREN

5.51 Vlaanderen behoort tot de meest bespoorde regio's in de wereld. Hierop moet ingezet worden. Het spoor moet niet alleen een waardig alternatief zijn voor personenvervoer, maar moet ook een belangrijke rol spelen als alternatief voor wegtransport.

5.52 Onrendabele spoorlijnen moeten volgens Jong N-VA gesloten worden en vervangen worden door alternatieven. Hierbij kan gekozen worden voor busverbindingen en meer vervoer op maat.

5.53 Alle treinlijnen door de befaamde trechter van Brussel-Centraal jagen, maakt het openbaar vervoer al even onbetrouwbaar als de files. Een herindeling van de lijnen naar Vlaamse noden en een knip van de 'nationale' treinlijnen dringen zich op om tot een efficiënte en tijdige dienstverlening te komen.

5.54 Jong N-VA staat, naast een liberalisering van het goederenvervoer, ook achter een verdere liberalisering van het personenvervoer.

5.55 De infrastructuur voor spoorlijnen moet wel in handen van de overheid blijven.

5.56 Havens moeten optimaal ontsloten worden via het spoor. Op die manier kan het spoor complementaire rol spelen ten opzichte van het wegverkeer. Er is nood aan extra investeringen in zogenaamde 'havensporen'.

5.56bis De binnenvaart promoten zal ook het wegverkeer minder belasten.

5.57 Omwille van de Vlaamse exportgerichte economie zijn de havens van groot strategisch belang. Vandaar is het noodzakelijk dat de verschillende havens op Vlaams grondgebied intensief samenwerken om een hoge efficiëntie en veiligheidsstandaard te handhaven.

5.58 Er moeten maatregelen getroffen worden om te voorkomen dat buitenlandse (al dan niet overheids-)bedrijven grote participaties verwerven in onze havens.

5.59 De internationale luchthavens op Vlaams grondgebied (Oostende, Antwerpen en Zaventem) moeten een rol spelen als gedecentraliseerde hubs voor cargo en langeafstandsvluchten evenals business-gerelateerde vluchten naar onze omringende landen.

5.60 Vlaanderen behoudt haar strategische participaties in de Vlaamse luchthavens.

5.61 Door de digitale revolutie zijn digitale netwerken van groot strategisch belang. Veel aspecten van het dagelijkse leven en bedrijfsleven zijn hierop geënt en hiervan afhankelijk. Bij de initiatie en uitrol van nieuwe netwerken moet er streng toegezien worden op overheersende buitenlandse inmenging.

5.62 De overheid moet participatiegebonden investeringen doen in de uitrol van het 5G-netwerk in Vlaanderen, zodoende onze competitiviteit te versterken.

5.63 Er wordt streng toegezien op overnames binnen de telecomsector, zodoende de concurrentie op de markt niet te ontwichten. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn om een aanmeldings- en goedkeuringsprocedure te introduceren, met een hierop volgende screening en inwinning van adviezen.

ENERGIEVOORZIENING, EEN FUNDAMENT IN ONZE HUIDIGE SAMENLEVING

In 2019 was kernenergie goed voor bijna 50% van de Belgische energievoorziening. Het staat als een paal boven water dat kernenergie een van de voornaamste energiebronnen is binnen onze energiemix. Een revolutionaire omvorming van deze energiemix valt dan ook niet in te passen in een verantwoord energiebeleid, die de bevoorradingszekerheid verzekert en de energieprijzen aanvaardbaar houdt.

5.64 De overheid moet inzetten op een gezonde energiemix zowel voor de Vlaming als voor het klimaat. Jong N-VA kant zich daarom tegen een korte termijn omschakeling naar gascentrales die niemand ten goede zou komen.

5.65 Zodoende de doelstellingen inzake klimaat, de energieprijzen en de capaciteit te garanderen moeten de nodige korte termijn ingrepen gerealiseerd worden om de meest recente kerncentrales voor een langere termijn open te houden.

5.66 Met het oog op toekomstige nationale energiebevoorrading dient verder geïnvesteerd te worden in nieuwe pistes voor de opwekking van kernenergie. Eventueel in samenwerking met andere Benelux-landen. Jong N-VA pleit voor het behoud van kernenergie in de nationale energiemix.

5.67 Daarnaast moet er verder geïnvesteerd worden in onderzoek naar technieken voor het opbergen en verwerken van radioactief afval. De noodzakelijke fondsen voor de ontmanteling en opruiming van de bestaande kerncentrales, die de exploitant verschuldigd is, moeten gevrijwaard worden.

5.68 Er wordt verder ingezet op de productie van windenergie in windmolenparken op de Noordzee.

5.69 Het opbergen van zonne-energie via waterstof- en (andere) batterijtechnieken wordt verder onderzocht.

5.70 Er wordt ingezet op rendabele toepassingen van waterstof. Daarbij kan onder meer gedacht worden aan het inzetten van waterstoffreinen op de treinlijnen die nog niet van een bovenleiding werden voorzien.

5.71 Stimulansen voor wegtransport op waterstof moeten onderzocht worden.

5.72 De huidige elektriciteitsnetten zijn niet aangepast aan evoluties en beschikken over onvoldoende capaciteit. Jong N-VA pleit daarom voor stevige investeringen in energienetwerken om de energietransitie en verdere digitalisering niet in de weg te staan, en dit voornamelijk in verstedelijkte gebieden.

5.73 De oplaadcapaciteit voor wagens met supersnelle laadpalen moet drastisch uitgebreid worden in steden, op bedrijventerreinen en langs autosnelwegen.

5.74 Om het opladen van wagens mogelijk te maken is een uitbreiding van de capaciteit van het elektriciteitsnet eveneens cruciaal.

FARMACIE

5.75 Het is eveneens gebleken dat in geval van crisis overheden er niet voor terugdeinzen om hun lokale productie af te sluiten voor handel om eerst in de eigen noden te voorzien. Er moet daarom op Europees niveau een inspanning geleverd worden om opnieuw grondstofproductie op het Europese continent te voorzien.

5.76 Op korte termijn moet onderzocht worden welke hoeveelheid aan reserves aangehouden moet worden om bevoorradingsproblemen op te vangen.

5.77 Farmaceutische productie- of distributiebedrijven moeten verplicht worden om een minimale voorraad aan te houden (private voorraad). Deze minimale voorraad moet aangevuld worden met een strategische voorraad, die door de overheid wordt aangehouden.

5.78 Een rechtvaardige en economisch haalbare verdeelsleutel moet vastgesteld worden tussen de private en publieke voorraad. De private voorraad moet minstens in staat zijn om de verwachte bevoorradingsproblemen op te vangen.

5.79 De bestaande subsidies voor de farma-industrie worden afhankelijk gesteld van de naleving van de aanleg van deze strategische voorraden.

VERS UIT ONZE BOERENGROND

5.80 De Belgische en Vlaamse belastingbetalers dragen beduidend meer bij aan het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid dan dat onze boeren aan steun ontvangen. Het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid is niet op maat van de Vlaamse familielandbouw en dient vooral de grootschalige agro-industrie in het buitenland.

Jong N-VA pleit er daarom voor om het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid terug naar lidstatelijk niveau te brengen. Op die manier kan Vlaanderen een eigen landbouwbeleid voeren dat is afgestemd op de lokale noden.

5.81 In Vlaanderen worden er traditioneel meer landbouwproducten geproduceerd dan hetgeen strikt noodzakelijk is voor de bevoorrading van onze bevolking. Daarom is het voor Jong N-VA van essentieel belang is dat er ingezet wordt op de export van onze landbouwproducten.

5.82 Het departement 'Internationaal Vlaanderen' moet verder op zoek gaan naar buitenlandse afzetmarkten voor Vlaamse landbouwproducten die een hoge toegevoegde waarde kunnen bieden.

5.83 Naast de duurzaamheidslabels die kaderen in de "farm to fork"-strategie van de Europese Commissie, is het wenselijk om ook financiële incentives uit te werken om lokale consumptie aan te moedigen. Hierbij wordt rekening gehouden met het vrij verkeer van goederen binnen de Europese markt.

GEGARANDEERDE PLAATS IN ONS RUIMTELIJK LAPPENDEKEN

5.84 Jong N-VA is voorstander van precisie-irrigatie. Om watervoorziening voor de toekomst te garanderen moeten er maatregelen getroffen worden ter stimulering van zuinig watergebruik, zowel voor huishoudens en bedrijven, als voor de landbouwbedrijven zelf. Door middel van precisie-irrigatie kan enorm veel water bespaard worden.

5.85 We pleiten voor een financiële afstraffing van particulieren en bedrijven die in periodes van droogte een buitensporig waterverbruik hebben. Hiervoor moeten normen per sector worden bepaald.

5.86 Jong N-VA pleit voor de invoering van algemene verhardingsmaxima, zodoende de verharding in heel Vlaanderen terug te dringen.

5.88 We vragen streng toezicht op de inname van landbouwgronden, zodat deze niet worden gebruikt voor niet-landbouw gerelateerde doeleinden.

5.89 Overnames met lijfrente voor de gepensioneerde landbouwers moeten worden vereenvoudigd.

5.90 Biotechnologie moet een middel zijn om gewassen minder vatbaar te maken voor droogte of insecten. Dergelijke innovatie kan het gebruik van pesticiden reduceren en de opbrengst van een oogst optimaliseren. Vandaar dat sterke impulsen voor landsbouwers hieromtrent van belang zijn.

5.91 Er wordt een ethisch kader uitgewerkt voor de toepassing van genetisch gemanipuleerde organismen van niet-plantaardige oorsprong.

MENSELIJK KAPITAAL

5.92 In de “war for talent” moeten we kijken naar ieders allround profiel. Werkgevers moeten gestimuleerd worden om werknemers de mogelijkheid te geven om bij te leren “on the job”, zodat ook studenten die net van de schoolbanken komen een kans krijgen op de markt. Jong N-VA is voorstander van praktijkgerichte stages op het einde van een opleiding met hierop volgend een jobopportunity.

5.93 Om het tij te keren is het cruciaal dat er in de eerste plaats meer aandacht wordt besteed aan de kennis van het Nederlands. Verplichte bijkomende uren Nederlands voor leerlingen met een taalachterstand zullen hiervoor noodzakelijk zijn.

5.94 De focus op digitale “geletterdheid” is noodzakelijk. Het aanleren van digitale skills moet daarom horizontaal geïntegreerd worden in iedere opleiding.

5.95 Iedereen die een tweede bachelor of masteropleiding wil volgen, moet hier een hoger inschrijvingsgeld voor betalen.

Dagelijks bestuur Jong N-VA

- Viktor Rooseleer, voorzitter
- Niels Vandeweyer, ondervoorzitter
- Karlien Dekens, secretaris
- Glen De Waele
- Klaas De Smedt
- Torben Gering
- Filip Penders
- Evi Rasschaert
- Jeroen Bergers

Congrescommissie

- Glen De Waele, voorzitter
- Simon De Decker, ondervoorzitter
- Brecht Lottegier
- Brent Roelandt
- Cédric Smet
- Eline Van Kerckhoven
- Evi Rasschaert
- Filip Penders
- Frédéric Hénonin
- Freek Niesten
- Ghabriel Betros
- Jason Broodcorens
- Jeroen Bergers
- Karlien Dekens
- Klaas De Smedt
- Magaly Knapen
- Matthieu Cockhuyt
- Matthew De Permentier
- Maurits Van Rompaey
- Maxime Campe
- Niels Vandeweyer
- Robin De Hertogh
- Ruben Van Baelen
- Sam Vandoorne
- Tara Godts
- Tom Van Damme
- Torben Gering
- Viktor Rooseleer
- Wout Patyn

Commissiebestuur 'Onafhankelijkheid'

- Viktor Rooseleer, voorzitter
- Mathieu Cockhuyt, ondervoorzitter
- Pieter-Jan Gys, secretaris
- Phaedra Symons, communicatie

Commissiebestuur 'Welzijn'

- Eline Van Kerckhoven, voorzitter
- Freek Niesten, ondervoorzitter
- Chelsea Schoubben, secretaris
- Kyell De Win, communicatie

Commissiebestuur 'Europa'

- Wout Patyn, voorzitter
- Donald de Vinck, ondervoorzitter
- Dominic Potters, secretaris
- Bailey De Bruyne, communicatie

Commissiebestuur 'Justitie & Veiligheid'

- Sam Vandoorne, voorzitter
- Süleyman Çelik, ondervoorzitter
- Sarah Remacle, secretaris
- Nathan Tetroashvili, communicatie

Commissiebestuur 'Economie'

- Brent Roelandt, voorzitter
- Joachim De Leenheer, ondervoorzitter
- Johannes Meremans, secretaris
- Dominic Potters, communicatie

Staf Jong N-VA

- Joris Kelchtermans, stafmedewerker
- Dante Bellon, communicatiemedewerker

De ondersteuning van De Barricade, het partijsecretariaat van de N-VA

